

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hátra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hátra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Egykét sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 361.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, február 24.

Ma számunk főbb közleményei:

Megcáfolt konfliktus.
Választási mozgalmak.
A detektív joga.
Csaló herceg.
A kullaszák mögül.
Amikor a miniszter másodosztályban utazik.
Letartóztatott színésznő.
Tarkaságok.

Jégre tett közügyek.

Arad, február 23.

A városházán — talán pusztá szó-
rakozásból — statisztikát csináltak.
Megállapították a többek között, hogy
a miniszteriumokban heverő ügyek
közül

79 ügy több mint 2 éve,

31 ügy pedig több mint 1 éve

várja az elintézését. A statisztikát nem
akarjuk részletezni; számokba osz-
tani, hogy a hetvenkilenc határozat
közül, amely két év óta se tudott
megérni a miniszter, helyettese, vagy
legalább a miniszteri tanácsos aláírá-
sára, mennyi az elsőrendűen sürgős,
mennyi a ráérhető ügy s mennyi
azoknak az ügyeknek a száma, ame-
lyek azóta, hogy a belügyminiszte-
riumban jégre tették őket, elvesztették
aktualitásukat. Hogy fontosság dolgá-
ban hány az elsőosztályu ügy, s
mennyi a másodosztályu? Kombi-
nálani se akarunk, hogy amikor Arad-
nak száztiz ügye feneklik meg a mi-

niszteriumok irodáiban, hány ezer jut
az összes magyar vidéki városokra?
Vagy nem minden város aktái jutnak
olyan fanyar sorsra, mint a minő az
Aradról keltezett fölterjesztésekre vár?

Minden körülmények között kon-
statálnunk kell, hogy a várakozási
idő, amelyre az aradi ügyeket kár-
hozattják, nagyon tekintélyes. Ha a
bölcse ség, amely a vidéki határozatok
megerősítését vagy megsemmisítését
kormányozza, attól az időtől függne,
amíg az elhatározáshoz jut: akkor a
felülvizsgálat munkája a legtökélete-
sebb lenne. Kevés naivitással föl is
lehetne ilyesmit tenni. Hiszen az em-
ber, amikor valamely dolgában hatá-
rozni akar, alszik rá egyet. És ami-
kor nem egy, hanem ötven-hatvan-
ezer ember sorsáról van szó, teljesen
indokolt, hogy ne egy éjszakát, ne
egy-két napot, hanem egy-két eszten-
dőt aludjanak rá.

Lehet, hogy a miniszteriumokban
alszanak, — de ez semmiesetre sincs
összefüggésben azzal a hosszú ké-
sedelemmel, amely alatt az ügye-
ket megfontolás alá veszik. Akár-
mennyire szeretik a miniszteriu-
mokban a vidéki városokat, bajos
elhinni, hogy esztendőig tépelődje-
nek a fölött: így, vagy úgy lenne
jobb az illető vidéki városra? Hiszen,
a mikor a hosszú évek elteltével egy-
egy iratesomó végre hazajön, ennek
a szerető gondoskodásnak, ennek a
lelki tusának semmi nyomát se látjuk.

A miniszteriumokban bizonyára
igen el vannak foglalva. Lehet, hogy
a politika is elvonja olykor a figyel-
met a helyi érdekű dolgok felől, a
politika, a melynek változásai a mi-
niszteriumokban új főnököt s igen
gyakran új ügybeosztást jelent. Meg-
esik, hogy valamely iratesomó alig
melegedett meg az egyik referensnél,
azt más reszortba osztják be, s a
referensnek vérző szívvvel meg kell
válni az aktától, s az akta új refe-
rens kezébe kerül, a ki előlről kezdi
a tanulmányozást, az alapos megfon-
tolást, a tépelődést és a kabátgombok
számolását: jóváhagyjam, vagy ne
hagyjam jóvá?

Mégis, mindezen fontos körülmé-
nyeket méltányolva és számon vetve,
a várakozási időt hosszúnak és igaz-
ságtalannak kell találni. Különösen
olyankor, amikor a vidéki városokat
az alkotások vágya, az újjászületés
törekvése fogta el s a száztiz akta
közül nem egy a rég várt alkotások
valamelyikét jelentené és az újjászü-
letés folyamatának siettetésére lenne.
Ez az alkotásvágy, a felbuzdulás mind
hiábavaló, mind meddő, amikor a
miniszteriumokban minden közérdek-
nél fölöttébb való egy szent, bölc-
s magánérdek, amelyet a Kelet törvé-
nyei az ember egyik legfőbb kincsé-
nek tekintenek: a kényelem.

Néha-néha, a polgármester, mese-
beli királyfiak módjára, nekivág a
miniszteriumok utvesztőinek, hogy

Az én tanitóm.

Irta: Kanizsay Ferenc.

Titokzatos ember volt az én egykori tani-
tóm, ki a falusi iskolában engem és kis pajtá-
saimat a betűvetés körmonfont mesterségére
sok fáradsággal oktatott.

Képzelnék egy közepes növésű, sovány
alakot, szigorú arcvonásokkal és hideg, szürke
szemmel. Beszéde vontatott, mert megfontolt.
Visszafelé zárkózott, barátságatlan. Ruházata
örökösén szürke. Megjelenése határozottan kel-
lemetlen benyomást keltett és minden kis
nebuló, akit beiratni vittek hozzá, menten sirva
fakadt, úgy megijedt tőle. Mondom, a tani-
ványai közé tartoztam és magamról tudom,
mennyire féltünk, mennyire rettegtünk tőle, mink
gyerekek.

Bezzeg a másik tanító ur, aki a harma-
dik és negyedik osztályokat vezette, sokkal
kedvesebb ember volt. És mindenkivel bará-
kozott. Zsebei tömve voltak cukorral és kis
fiúk, kis lányok részére mindig tartogatott
egy marék nyálánságot. Jobban is szerették
a faluban. Eljárt a disznótorokra, a lakodal-
makra és kártyázott a plébánián a tisztelendő
urral, meg a kántorral. Természetesen, kövér fele-
dése volt, aki az urát, mikor a jegyzővel va-
dászni ment, helyettesítette az iskolában. Olyan
módon, hogy haza eresztette a nebulókat. Persze,
hogy szerették a gyerekek ezt a másik tanítót
meg a feleségét.

De az én tanitóm egyedülvalóságban élt.
Sem feleséggel, sem rokonnal nem osztotta
meg zárkózott életét. Örömmel gondoltam arra
az időre, majd amikor a harmadik osztályba
jutok és a jó tanító bácsihoz kerülök, aki min-
dig mosolyog és nincs ott a homloka közepén
az a fenyegető gondbarázda. Csalódtam. Mert
apám, a falu egyik tekintélyesebb földbirtokosa,
a harmadik és a negyedik osztályt is nála vé-
geztette velem. Csufoltak is a fiúk, hogy még
mindig a másodikba járok.

Ez a rideg ember csak a virágokat és a
méheket kedvelte. Több száz kaptár sorakozott
a méhesében.

Egyébként mindenki tisztelte, kivált, mert
a tanfelügyelő hozzáállt és nem a plébános-
hoz, amikor néha kijött az iskolát látogatni.

Nagy és végzetes hatással lett reám ez a
rideg férfi. Később azonossá vált bennem a
lelkismeret fogalmával. Évek múltával, mi-
kor már ritkán jutott eszembe ő, az én gyer-
mekkorom döntő tényezője... ha valamely
nem jó ut előtt ingadoztam: lelki szemem
elő állt az ő szikár alakja figyelmeztetőleg,
mint a lelkiismeret. Amikor gimnázista korom-
ban, karácsonykor elégtelent vittem haza a
latinból, nem is annyira az apámtól féltam,
mint tőle. Pedig akkor már nem volt joga fő-
lőtnem. Míg a vasut hazaröpített falunkba,
az egész uton azon aggódtam: Istenem, mit
fog szólni a tanító ur, hogy megbuktam a
latinból?

Második elemista koromból élénken emlék-
szem arra a délutánra, amikor az orgona miatt
állt a statárium.

A tanító ur a szokásosnál is szigorubb
arcifejezéssel lépett a terembe. Magával hozta
a nádpalcát és indulatosan csapta le az asztalra.
Szigoru méltósággal ült le a katedrán. Szúrós
szemével végig kémlelte az osztályt. A négy
fehér fal közt halálos esőnd támadt, melyben
még a szívünk dobogása is hallatszott, kivált
az én szívem dobogása, mert éreztam, hogy nem
birom ki a tanító ur szemé nézését, amely pe-
dig egyre gyakrabban tér vissza rám, úgy, hogy
belepirulok és lesütöm a szemem.

— Dobó Pista, állj föl!

Gépiesen engedelmeskedtem a parancsnak
és reszkettek a lábaim.

— Dobó Pista, mondd meg, szól-e magá-
tól az orgona?

Elveszttem! Végem van! A tanító ur min-
dent tud! Lehajtom alázatosan a fejemet és
egy sereg hangyát nézek, amint a szálkás pad-
lón egy kenyérmorzsát görget fáradozva. Ezekre
a hangyákra úgy emlékszem, mint arra a furesa
hollóra, amelyik a nyárfán guggolt, amikor elő-
ször párbajoztam és pisztolyomat előre tartva,
csak azt a furesa hollót láttam a szemközti me-
redő nyárfán.

— Felelj hát, Dobó Pista, szól-e magától
az orgona?

— Nem.

— Hogyan gondold tehát, hogy ma dél-

egy-egy ügynek alvó Csipkerózsáját kiszabadítsa és hazahozza. Néha sikerül is ez, de ha valamennyi dologra nézve ezt akarná tenni, akkor a polgármesternek örökké Budapesten kellene lenni, vagy legalább is fővárosi konzulátust kellene szerveznie a városnak, amely a helyi ügyek kisürgetésével foglalkoznék. Ezt a hivatalt azonban, — bármennyire is vérrünkben van a hivatalok szaporítása, — bajos fölállítani, már csak azért is, mert a közigazgatás keretei nem adnak rá módot.

De e nélkül nem lehetne szerét ejteni, hogy a vidéki ügyek hamarabb térjenek haza a miniszteri paloták rabságából. Amikor egyre jobban s elismerjük: a legkomolyabb szándékkal beszélnek a vidék fölkarolásáról, gyámolításáról, akkor elsőben is arról kell gondoskodni, hogy a minisztériumok ne szeressék agyon a vidéki városokat. Ne elmélkedjenek esztendőig azon, hogy jóváhagyják-e, vagy sem ezt, vagy azt a közgyűlési határozatot. Legjobb, ha a maguk választotta sorsra hagyják a vidéki városokat; meg tudnak állani azok a maguk lábán, ha eddig is, a minisztériumok bénító gyámkodása mellett olyan szépen megnőttek.

Uj főispán. Pancsován, mint onnét táviratozzák, befejezett dolognak tekintik, hogy Pancsova és Versec főispánjává *Daniel Tibor* bárót nevezik ki.

Németország és a monarchia. A *Matin*-nak táviratozzák Berlinből: Aerenthal gróf külügyminiszternek Vilmos császárnál való kihallgatása alkalmával mindenekelőtt a krétai probléma került szóba. Megállapították, hogy a két monarchia felfogása e kérdésben teljesen egyező. Szó volt az osztrák—porosz és magyar tárgyalásokról is, amelyeknek kedvező befejezése már legközelebb várható.

Megcáfolt konfliktus.

A politika hírei.

Távirati tudósítás.

Arad, február 23.

Egy bécsi lap jelentése alapján a budapesti esti lapok ma olyan híreket közöltek, mintha a kormány tagjai között a választójog miatt éles ellentét keletkezett volna. Több lap azt is jelentette, hogy *Lukács László* rövid idő múlva kiválik a kabinetből és *Tisza István* gróf lesz a pénzügyminiszter. Ejjel ezt a kombinációt felhivatalosan megcáfolták és kijelentették, hogy a kabinet tagjai között teljes az egyetértés.

Mai híreink ezek:

Egyenletlenségek a kormánypártban?

Egy estilap írja: A választói reform miatt úgy a kormányban, mint a kormánynak most alakult pártjában *nyílt konfliktus* támadt, amely azonban már régebb idő óta keletkezett. *Lukács László* pénzügyminiszter és *Tisza István* gróf a kezdeményezői ennek az ellentétnek. Vissza kell emlékezni arra, hogy amikor *Lukács László* kapott a királytól megbízást a kabinetalakításra s ő ezt a függetlenségi párt és a Nemzeti Társaskör együttműködésével akarta megvalósítani, *Tisza István* gróf volt az, aki ezzel a tervvel szembeszállt, sőt, amikor a függetlenségi párttól kapott visszaütés után *Lukács* egyedül a régi szabadelvűekre akart támaszkodni, *Tisza* valósággal kitessekelte őt a Nemzeti Társaskörből. Akkor *Tisza* volt az, aki *Csáky Albin* gróffal szemben igen indulatosan kikérte, hogy a Nemzeti Társaskörből kortestányát csináljanak és *Lukács László*nak is a szemére hányta, hogy elpredálja azt a tőkét, melyet — szerinte — a Nemzeti Társaskörben összegyűjtött erők képviselnek. *Tiszának* ez a föltétele eredményezte *Lukács László* próbálkozásának meghiúsulását, amelyet aztán *Khuen-Héderváry* gróf designálása követett. *Khuennel* szemben *Tisza* már nem helyezkedett az intranzigens álláspontra. Ezt a fordulást *Tisza* azzal indokolta, hogy *Lukács* a függetlenségiakkal akart együttműködni s ezért helyezkedett vele szembe, míg *Khuen* kifejezetten a hatvanhetes uralom visszaállításának jelszavával jött. A valóság az, hogy *Lukács László* a függetlenségi és 48-as Justh-párttal az általá-

nos és egyenlő választói jogot akarta megvalósítani és *Tisza* főképpen ez ellen a reform ellen foglalt állást. Igaz ugyan, hogy első nyilatkozataiban *Khuen* is ezt hirdette, de *Tisza* tudta, hogy *Khuen* könnyű lesz eltéríteni ettől az állásponttól, mert *Khuen* alapjában véve éppen olyan konzervatív, mint *Tisza*. Ezt az okoskodást most megerősíti az a tény, hogy *Tisza* csatlakozott ahhoz a mozgalomhoz, amelyet az agráriusok indítottak meg egy mérsékeltbb választói reform érdekében, s amelyben részt vesz a függetlenségi Kossuth-párt nagy része is. *Lukács László*nak már ez nem tetszett, de még kevésbé tetszett neki az, hogy *Tisza* egyszerűen magához ragadta a vezetést, s voltaképpen ő intéz mindent. Ő tárgyal a kiszemelt főispánjelöltekkel, akik csak akkor kerülnek *Khuen* elé, ha *Tisza* már megegyezett velük, s nem lehet senkisének főispán *Tisza* hozzájárulása nélkül. *Tisza* pedig kizárólag saját embereit helyezi el a közigazgatásban és befolyásának megerősítésül azt is kívánja, hogy a sógora, *Sándor János* legyen ismét a belügyi államtitkár. *Lukács* hívei ezért dühögnak s *Lukács* már hetekkel ezelőtt föl akarta vetni a kabinetkérdést. Amikor betegség oimén néhány hét előtt napokig nem mutatkozott, már kész volt a lemondás s csak *Khuen* ismételt kérésére változtatta meg szándékát. Ezzel azonban az ügy még nem nyert megoldást. *Lukács László* nyomtatékosan követelte, hogy a kormány helyezkedjék határozottan az általános választói jog alapjára s emiatt a *Khuen*-párt előkészítő-bizottságában is, a kormányban is állandó volt a surlódás. Az előkészítő-bizottságban maga *Tisza* szállt szembe *Lukács*csal, a kormányban pedig *Hieronymi Károly* kereskedelmi miniszter képviselte *Tisza* álláspontját. *Khuen* pedig nem tudta magát mire elhatározni. Ő maga az általános választói jog jelszavával jött, de most látja, hogy *Tisza* ezt nem engedi hirdetni. Hosszu tárgyalások után végre abban állapodtak meg, hogy *Khuen* az alakuló gyűlésen az általános választói jog mellett nyilatkozott ugyan, de egyszersmind kijelentette, hogy semmiféle közelebbi jelzöt nem tart időszerűnek, *Tisza* pedig ugy nyilatkozott, hogy ebben a kérdésben nem osztja a kormány véleményét. A pártprogram előkészítésére kiküldött bizottságba és az ideiglenes végrehajtó bizottságba pedig oszupán *Tisza* híveit ültették, amely ilyen formán nem fogja az általános választói jogot a pártprogramba fölvenni. Ez aztán *Lukács László*t végképen elkeserítette s most már nem hajlandó tovább tűrni azt, hogy őt állandóan mellőzzék. Nyíltan fölvetette a kabinetkérdést. *Tisza* hívei most már azt kívánják, hogy *Tisza István* legyen *Lukács László* helyett a pénzügyminiszter. A

előtt tizenegy órakor, amikor éppen a templom előtt vitt utam, ugyanez szöveg az orgona? Mire volt talán?

— Nem.

— Természetes, hiszen tizenegy órakor, hétköznap, nem szokott a tisztelendő plébános ur misézni. De az orgona mégis szól; én azt hiszem, valamelyitek beszökött a templomba és így szórakozott.

A felszabaduló sóhajok susogása kavarta fel a tanterem forró levegőjét és a megkönynyebült szívűek fészkelődni kezdtek padjaikban. Egyik-másik fiu meggyugodva hozzáfogott ceruzája hegyezéséhez.

Csak kettőnknek a szíven nehezült tovább és még súlyosabban a rettegés; csak én, meg *Csontos Jóska*, a bérésünk fia, szorongtunk a büntetés miatt. (Éz a *Csontos Jóska*, aki a bérésünk fia volt, uras gyerek létemre, a legjobb barátaim közé tartozott. Büszkélkedtem a gatyás *Jóska* barátságával és némileg tiszteltem is őt.)

Nem mertem a pillantásomat a padlóról fölvetni, mert éreztem, hogy nemcsak a tanító ur, de az egész osztály minket néz.

— Te sem tudod, *Csontos Jóska*? — kérdezte kemény hangon a tanító ur.

— Nem! — felelte dacosan a barnaképi parasztfiu. — Tájékan sem voltam ma a templomnak. Kérdezze meg a tanító ur az édesapámat.

— No, de valakinek csak kellett lenni! Lám, *Dobó Pista* is megmondta, hogy az orgona nem tud magától szólani.

Ekkor a tanító ur csöfögéssel élt, amelyet akkor még nem vehettem észre. Hirtelen rákiáltott egy harmadik fiura, akiről tudta, hogy semmi része sincs az orgonahangversenyben:

— Te voltál, *Galambos Laci*?

— Én nem voltam — felelt szaporán nyelve a megriadt gyerek — mert nem engem hitt a kántor ur, hogy menjek temetni a Szögi Balázsékhoz.

— Hát kit?

— A *Dobó Pistát*, meg a *Csontos Jóska*t.

— Jól van, leülhetsz; — szólta a tanító ur és stentori hangon mondta ki reánk a szentenciát:

— Ti pedig, *Dobó* és *Csontos*, most térdelejtetek a tábla mellé és óra végén elveszitek a béretek. Láttam az orrotokról, hogy ludasok vagytok: csak azt akartam kipróbálni, tudtok-e őszinték lenni? Nagyon szomorú, hogy az ellenkezőjéről kellett meggyőződnöm. Semmi hazudozás! Elég! Hogyan merészeleitek tagadni, amikor tudom? Temetés után visszavittétek a tisztelendő ur ruháit, meg a minisztránsingeket, a keresztet és a lobogókat a sekrestyébe: aztán felszöktetek a kórusba. Egyiktek a szíjat húzta, a másik meg kézzel-lábbal dögönyözte az orgonát. Hát szabad ez? Játékot üzni az isten házában?

A tanító urnak bizony igaza volt. Könnyen kitalálhatta, kik adtak macskazenét a jó Istenkének az orgonán, hiszen van-e köny-

nyebb feladat, mint egy csomó naiv fiu közül a bűnösöket kiugratni?

Én azonban, valamint kis pajtásaim, kivétel nélkül vakon hittem, hogy a tanító ur emberfölötti lény, aki keresztül lát a templom falán; olvas a legtitkosabb gondolatokban, mintha az ő számára minden üvegből volna.

(Nos, ami az orgonaügyet illeti, hát az nagyon siralmas elintézészt nyert. *Jóska* is, meg én is, tótul neveltünk a tanító ur hegedülése alatt. *Csontos Jóska* az ügyet ezzel befejezettekinthette, míg én odahaza külön kikapartam amiatt, hogy temetni voltam. A közszereplésnek ezt a fajtáját ugyanis szigorúan megtiltotta az apám. Csakhogy én annyira sóvárogtam a fehér karing és az ezüst szegélyű fekete gallér, no meg az ezzel járó valódi minisztránsi tekintély után! Mert az oltárnál való egyszerű minisztrálás csak kezdőket elégíthet ki. Az igazi minisztrálás a temetésnél talál kellő teret ambiciójának kifejtésére.)

Mindezekben csak azt próbáltam megvilágítani, hogy mi előttünk a tanító ur, mint valami gondolat látó szerepelt. A tisztelendő ur hiába magyarázgatta, hogy az oltár felett az aranyléces háromszögbe foglalt komor szemöldökű, haragos nézésű szem az Isten mindeütt jelenvalóságát ábrázolja és hogy jusson eszünkbe, amikor a szénapadláson cigarettázunk, vagy pedig a kamrában pákosztoskodunk, hogy az Isten nagyon jól látja, amint *Jóska* a lepott dohányból cigarettet sodor, vagy a

kormányban is van áramlat, amely ezt a mozgalmat helyesli, mert azt reméli, hogy ezzel a kormánynak meg tudják szerezni az agráriusokat.

Budapesti tudósítónk jelenti: A nemzeti munkapártban felmerült egyenlenségről a legkülönbözőbb hírek vannak forgalomban. Már a választói jog reformjának kérdése két táborra oszlatta a pártot, de ez a megosztás nem volt veszedelmes, mert a kérdés nem volt aktuális. Most a főispáni állások betöltése izgatja azokat, akik Lukács szűkebb táborát alkotják. Ugyilátszik, Tisza hívei jutnak pozícióba, ami Lukács híveit nagyon elkedvetleníti. Ebből nem is csinálnak titkot, hanem állítólag felkérték Héderváryt, hogy az állások és mandátumok osztásánál legyen nagyobb figyelemmel az ó-liberálisokra.

Egyik estilap mai számában azt írja, hogy Lukács lemondásával kapcsolatban Serényi Béla gróf fölmivvelésügyi miniszter is eltávozik.

A B. N. illetékes helyről nyert felhatalmazás alapján ezeket a híreket megcáfolja.

Khuen-Héderváry gróf — mint egyik estilap írja, — a nemzeti munkapártban beállott ellentétek következtében szombatra tervezett bécsi utazását elhalasztotta. A miniszterelnök az eddigi megállapodás szerint vasárnap délelőtti utazik Bécsbe, ha addig el nem simulnak az ellentétek. Héderváry a politikai helyzetről tesz jelentést a felségnek. Hír szerint Ferenc Ferdinánd trónörökös kabinetirodája ma délelőtti a helyzetről telefonbeszélgetést folytatott a miniszterelnökkel.

Félhivatalosan jelentik:

Egy bécsi lap jelentése alapján több esti lap a kabinet kebelében fennálló differenciákról különféle híreket közöl és azt is állítja, hogy Lukács és Serényi miniszterek meg akarnak válni állásuktól. E hírekkel kapcsolatosan egyes lapok óltudatosan azt is közlik, hogy Lukács és Tiszai hívei közt a főispáni állások betöltésére nézve nézeteltérések merültek fel. Jóllehet a helyzetnek minden ismerője e teljesen alaptalan híreszteléseknek semmi hitelt nem ad, illetékes helyen, arra való tekintettel, hogy ezeket a híreszteléseket óltudatossággal közlik és kommentálják, szükségesnek tartják kijelenteni, hogy úgy Lukács mint Serényi áll-

litólágos lemondási szándékairól szóló közlemények, valamint a főispáni állások betöltésére vagy más kérdésre vonatkozó nézeteltérésekről szóló híresztelések önkényes és rosszakarátu kóhalmányok.

A nemzeti ellenállás.

Nyiregyházáról táviratozzák: Szabolcs-megye törvényhatósági bizottsága ma délelőtti rendkívüli közgyűlést tartott, melyen az alkotmány bizottság javaslatát tárgyalták. A javaslat szerint utasítsa a vármegye a főszolgabírákat, hogy önként jelentkező újoncok részére a belépőlevelet ki ne állítsák és az önként befizetett adókat letétként kezeljék, továbbá a megyeházán levő főispáni lakást az új főispán részére ne engedjék át, hanem adják bérbe.

E javaslat ellen Mezőssy Béla volt államtitkár szólalt fel. Ő a kormánynyal szemben — ugymond — bizalmatlansággal viseltetik. Álláspontja a legellenzékibb, de ha exponálni akarja magát a kormány ellen, azt a saját bőrre és nem a törvényhatóság tisztviselőinek a bőrre teszi.

Vay Gábor gróf megeafolni igyekszik Mezőssy álláspontját. Rövid vita után a közgyűlés az állandó választmány javaslatát 7 szótöbbséggel elfogadta.

Fölmentett főispánok.

A király a belügyminiszter előterjesztésére Lázár Árpád Beszterce-Naszód-megye és Kálmán Rudolf gróf Komárom-megye és város főispánjait állásuktól saját kérelmükre felmentette. A felmentés a hivatalos lap holnapi számában jelenik meg.

A Házelnök utazása.

Gál Sándor, a képviselőház elnöke ma délben Marosvásárhelyre utazott, ahol részt fog venni a megyei közgyűlésen. A Házelnök egyúttal felhasználja az alkalmat, hogy kerületének egyes községeit bejárja. Gál Sándor 10 napig marad kerületében.

Héderváry és a néppárt.

Bécsből táviratozzák: A keresztényszocialista Vaterland írja: Magyarországon az általános választói jog hívei, a választói jog reformjának kitolása miatt nagyon felvannak háborodva. Jellemző, hogy Justhék a szociáldemokratákkal firtelnek, hogy az általános

Az bizony nem hajlandó felelni. Elfúladt torkán a szó. Így hát az osztály összességéhez intéződik a kérdés:

— Hát melyitek tudja megmondani, milyen alakú, hány oldalú, szabályos, vagy szabálytalan sokszög az a kubikgödör, melyben Katona Pista tegnap megfürdött?

Lám, egy vöröshaju fickó máris ágaskodik. Feltartja jobbkezét és szaporán mozgatja két ujját, mint a nyúl a fülét.

— Kérem, kérem...

— Halljuk.

— Az a kubikgödör, melyben a Katona fürdött, egy szabálytalan hatszög.

Elszólja magát erre az egyik nebuló:

— Nem igaz. Csak ötszög.

— De bizony hatszög, — erősíti a vöröshaju.

— Hát akkor jertek csak ki mind a ketten — szól a tanító ur, — mert most már bizonyos, hogy nemcsak Katona Pista, hanem ti is ott fürödtetek.

A vöröshaju elpityeredik:

— De a Torkos Laci is ott volt. Meg a Kasza Jóska is.

Kasza Jóska siralmasan éneklő hangon tódítja a listát:

— A Horváth Sanyi is velünk volt. Még ő hitt minket. Igen.

Hát erre jó a geometria és persze az elképedt fiúk újabb meggyőződést nyertek a tanító mindentudásáról és mivel ekkor még híre-hamva sem volt a modern paedagógiának, — hát a nádpálca csipős izéről is.

De legalább tudtuk a mértant.

választói jog jelszavával léphessenek fel Héderváry és pártja ellen.

Héderváry mégis meg van elégedve, bár a szombati diadalból ötven százalék Tisza grófé, Héderváry 30 százalékkal kénytelen beérni, a többi Ziehy János gróftól illeti. A nemzeti munkapárt alakuló közgyűlésén résztvettek legnagyobb részt liberális pártbeliekből, részben elfelejtett alakokból állott. Most Héderváry dolga, hogy a főispáni állások betöltésénél és a képviselői mandátumok kiosztásánál megmutassa, ő nem Tisza statisztája, hanem ő a miniszterelnök. Hédervárynak nem szabad az alkotmányos népszabadságot és a kitünően felvilágosult néptömeg érzelmeit elhanyagolnia, s jól teszi, ha a néppárttal igyekezik jó viszonyban lenni.

A detektiv joga.

Szabad a kinzás.

Távirati tudósítás.

Arad, február 23.

A budapesti büntető törvényszék vádtanácsa ma tárgyalta az ügyét azoknak a detektíveknek, akiket Hima Sámuel postaszolga kinzással vádolt. A múlt évben nagy pénzküldemény tűnt el a budapesti Irányi-utcai postahivatalból. A lopás gyanúja Hima Sámuel postaszolgára irányults a rendőrség Himát másnap délben le is tartóztatta. Az őrizet alá vett postaszolgát két nap múlva a rendőrség szabadon eresztette, mert nem lehetett bizonyítani, hogy ő a tolvaj.

A postaszolga ekkor feljelentést tett a rendőrségnél, hogy október 22-én, délután négy óra tájban a rendőrségi épület 126. számú szobájában négy detektiv brutális módon megverte és megkínizta, hogy ily módon osikarjanak ki tőle beismerő vallomást. Elmondotta, hogy a detektívek szíjjakkal megkötözték, agyfőbe verték, majd az asztalra fektetve, lábaira ültek.

Boda Dezső főkapitány szigorú nyomozást rendelt el a brutális detektívek ellen, s a nyomozásnak az lett az eredménye, hogy a főkapitány Őrsi Sándor és Keller Mihály detektíveket felfüggesztette állásuktól s megtette ellenük a feljelentést hivatalos hatalommal való visszaélés büntette és súlyos testisértés vétsége miatt. A megindult vizsgálat folyamán kiterjesztették a vizsgálatot Tálos és Ambrus detektívekre is, de ezek ellen a vádtanács megszüntette az eljárást.

A befejezett vizsgálat után a kir. ügyészség vádiratot adott be Őrsi Sándor és Keller Mihály detektívek ellen hivatalos hatalommal való visszaélés büntette és súlyos testisértés vétsége miatt. A két detektiv az ügyészi vádirat ellen kifogásokat adott be. A kifogásokban rámutattak azokra az ellentmondásokra, amelyekbe Hima Sámuel különböző alkalmakkor történt kihallgatásai folyamán keveredett és hogy Hima eleinte négy detektívet vádolt meg azzal, hogy bántalmazta. A szembesítéseknel előbb Őrsit ismerte meg, aztán pedig tagadta, hogy Őrsi bántalmazta volna, majd összetévesztette Kellert Őrsivel. Felemlítette a védő, hogy Hima szabadon bocsátása után két nap múlva tette meg feljelentését a detektívek ellen s a rendőrség előtt történt bántalmazásáról föltes hatóságának említést nem tett, mikor a lopásra vonatkozólag kihallgatták. S végül azzal védekeznek a detektívek, hogy ők a kötelességüket teljesítették. A beadott kifogásokat a büntető-törvényszék vádtanácsa ma tárgyalta.

A vádtanács a detektívek ellen indított bűnvádi eljárást megszüntette, mert úgy találta, hogy Hima vallomása megbízhatatlan. Egy tanu volt, Bonyhai Józsefné, aki azt vallotta, hogy hallotta Hima jajgatását. Bonyhai-

mint Jancsi három körtét emel ki a garabolyból.

Nagyon megszívleltük ezt a kegyes beszédet; de mihelyt kiszabadultunk a hittanórától, elfelejtettük.

— m senki se higgye, hogy nem volt lelkiismeretünk. Bizony motoszkált bennünk a „kisbíró” (ahogy a tanító ur a lelkiismeretet jelképesen említeni szokta) a jegenyefa sudarán, ha még oly pompás madárfészekre is akadunk, mert hiába, szinte tudtuk, hogy a tanító ur látja. Honnét látja és hogyan? Biztosan lidérce van, aki besugja.

És ha a csábítás a világ teremtése óta a lelkiismeret szavánál erősebb nem volna, mink bizonyára példás kis fiukká válnánk.

Később még több alkalmunk nyílt a tanító ur mindentudását megcsodálni. Például ez a kis eset:

A mértanórán kiszólit egy nebulót a táblához. (Ekkor még a geometriát is tanították az elemi iskolában. Lehet, hogy ma is, de nem úgy.)

— No, Katona Pista, érted-e a mértant?

— Igenis, tanító ur.

— Akkor hát bőlesen meg tudod mondani, miféle sokszög az a kubikgödör, amelyikben tegnap fürödtél?

Katona Pistának előbb a füle hegye piroslik és egy szempillantás múlva lángba borul az egész arca, mert hiszen tudatik, hogy a kubikgödörben való tilalmas fürdésnek legalább hat pálcaütés a jutalma.

— Megnémultál, Pista?

néről azonban megállapították, hogy ideges, azonkívül más tanuk, akik közelebb voltak a detektívek szobájához, nem hallottak semmit. A súlyos testi sértés vádjára vonatkozólag azt állapította meg a vádtanács, hogy Hima ellen-megült s ezért meg kellett kötni, a sérülései pedig a kötelekektől származtak.

Választási mozgalmak.

Távirati tudósítás.

Arad, február 23.

Jászberényben már megkezdtek a munkát Apponyi Albert gróf ellen. Khuenék valamely ószabadelvű hívüket szeretnék felléptetni. Apponyi ellen az elmaradt jászberényi törvényszékekkel korteskednek.

Máramarosmegye ökörmerei kerületéből ma 182 tagú küldöttség kereste föl Nyegre Lászlót, hogy neki újból felajánlják a mandátumot. Nyegre végleges választ nem adott, mert a huszti kerület is jelölne akarja. A küldöttséget azonban elvezette Khuen miniszterelnökhöz, akit a küldöttség üdvözölt és bizalmáról biztosított. A miniszterelnök megköszönte a bizalmat és üdvözlését küldte a kerületnek. A küldöttség fölkereste még Hieronymit és Tisza István grófot.

Désről táviratozzák: A dési választókerület vezéremerei ma ülést tartottak és egyhangulag elhatározták, hogy Barcsay Tamást, a kerület orsz. képviselőjét, aki a választók kérésére a kormánypártba belépett, jelölik. A választók és Barcsay ekként való megegyezése a zavaroknak elejét vették és a kerület békéjét biztosították. Egy küldöttség megy Bethlen Balázshoz, aki a főispáni széket el fogja foglalni, hogy Barcsay Tamás jelöltségét támogassa. Azt hiszik, hogy Barcsaynak ellenjelöltje nem lesz.

Eperjesről jelentik: A giráltyi választókerületben Dessewffy Emil gróf orsz. képviselő többé nem vállal mandátumot. A kerület jelöltje Szikorszky Endre töltszéki plébános, aki kormánypárti programmal lép fel.

A héthársi kerületben Péchy Zsigmond, jelenlegi képviselő szintén nem lép fel ezuttal. A kormánypárt jelöltje Berzeviczy Albert dr. és erre való tekintettel Baán Achilles dr. néppárti jelölt nem lép fel.

Ruttkáról táviratozzák: Tegnap választógyűlés volt, amelyen Rakovszky István képviselőházi alelnököt jelölték. Ellenjelöltje Angyal József kormánypárti lesz. Ezenkívül Janossek János gyufagyáros lép fel tót szocialista programmal.

A görgői kerületben Várady Károlyt, a kerület eddigi függetlenségi és 48-as képviselőjét újból jelölték.

A torockói kerületben nagy az elkeseredés, mert a kerület mostani képviselője, Thorockay Viktor báró, belépett a Khuen-pártba. A kerület függetlenségi polgárai Várfalvy Mór dr. tordai ügyvédet jelölik.

Szilágysomlyó. A függetlenségi párt nyílt felhívást bocsátott ki a pártnak közönségekint szervezése végett. Március 6-án lesz a megyei tisztújító közgyűlés Szilágysomlyón s ezen a napon tartják meg a szervezkedő-értekezletet.

A hátszegi kerület volt alkotmánypárti képviselője, Ajtay Aladár február 27-én tartja beszámolóját.

A somogy megyei Csurgó kerületben Tiller Samu budapesti szabót léptetik fel pártonkívüli programmal.

A gyalui kerületből küldöttség kérte fel Bánffy Miklós báró volt főispánt, hogy lépjen fel a volt alkotmánypárt programjával. Bánffy kijelentette, hogy pártonkívüli programmal vállal jelöltséget.

Késmárkon Burgyán Aladár Justh-pártival szemben Sponer Andor lesz a kormánypárt jelöltje.

Gölnicbányán Okolicsányi Zsedényi Ede mostani képviselő az egyetlen jelölt.

Ó Lublón alapi Salamon Géza volt főispán lép fel pártonkívüli programmal.

Pakson Szakács Ernő dr. lép fel kormánypárti programmal.

Vasmegye több községében ma megalakult a nemzeti munkapárt.

Pozsonyból jelentik, hogy Justh Gyula holnap délelőtt Galántára érkezik Eszterházy Mihály gróf támogatására.

Zilahról jelentik, hogy a tasnádi kerületben ma megalakult a nemzeti munkapárt.

Kézdivásárhelyen Polónyi Dezsővel szemben Nagy Károly árvaházi igazgató lép fel kormánypárti programmal.

A temesmegyei Gavosdián Gartner Zoltán volt főszolgabíró összehívására mintegy 300 választó gyűlt össze tegnap délelőtt 11 órakor. A gyűlés egyhangulag elnökévé Gartner Zoltánt választotta. Györffy Gyula csukási plébános köszöntet mond Gartnernek az össze hívásért. Végül kimondotta a gyűlés a temesi járási nemzeti munkapárt megalakulását. A gyűlésről Tisza István grófot, Khuen-Héderváry grófot és Jakabffy Imrét táviratilag üdvözölték.

EGYESÜLETI ÉLET.

Az aradi Vörös Kereszt egyesület közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 23.

Az aradvárosi Vörös Kereszt fiókegyelet Wadowszky Gusztávné és Institoris Kálmán elnökléte alatt ma délután a városháza tanács-termében tartotta rendes évi közgyűlését.

Wadowszky Gusztávné elnökő költői lendületű beszéddel nyitotta meg a közgyűlést, ismertetve az egyesületnek békében és háborúban egyaránt életmentésre irányuló célját s a szeretet és könyörületesség gyakorlásában álló hivatását. Szép szavakkal buzdította az egyesület minden tagját az aradvárosi Vörös Kereszt fiókegyelet által szegény aradi tüdőbetegek segélyezésére megkezdett és már eredményt felmutatni képes aktív támogatására és kérte a közönséget, vegye ezerszeresével pártfogásába a szegény tüdőbetegek gyógykezelésére „csak 2 fillért” kérő perselyeket és szeretetteljes támogatásával, felajánlásával tegye lehetővé, hogy a jövőben minél több szegény aradi tüdőbeteg életének megmentését teljesíthesse az aradvárosi Vörös Kereszt fiókegyelet.

Ezután Bökényi Aristid titkár számolt be az egyesület 1909. évi működéséről, melynek kiemelkedőbb részei, hogy az egyesület a városi tanács kérelmére egy új sebesült szállító kocsit beszerzésére, mely beke idején mentő szolgálat teljesítésére Arad sz. kir. város közönsége használatára lesz átengedve, 800 koronát szavazott meg az 1909. évi jövedelméből s bár alapvagyonát is gyarapította, apróbb alkalmi segélyekre is 100 koronát fizetett ki az aradvárosi Vörös Kereszt egyesület. Az 1908. évi persely-gyűjtés eredményéből Hoch Ferenc aradvárosi illetőségű 17 éves kereskedősegédet 4 hónapra keresztül a budakeszi Erzsébet-szanatóriumban gyógykezelte. A gyógykezelés Hohnál teljesen kielégítő, szép eredményt járt. A másik segélyezésre megválasztott tüdőbeteg, sajnos, a sanatóriumi kezelést nem vehette igénybe.

A választmány újra alakítottatott s az 1909. év végével kilépő választmányi tagokat a közgyűlés ismét egyhangú lelkesedéssel megválasztotta.

A számvizsgáló-bizottság jelentését, mely szerint az egyesület vagyona 1909. január 1-én 34961 korona 73 fillér volt, az 1909. évi bevétel 2676 korona 79 fillér, kiadása pedig 1877 korona 52 fillér, az egyesület vagyona 1909. január 1-én 35993 korona volt, tudomásul vette.

Tudomásul vette a perselygyűjtés eredményéről történt elszámolást is, mely szerint a gyűjtőperselyekben 1908 és 1909. években befolyt 2748 korona 20 fillér, melyből a kezelési költségek és Hoch Ferenc gyógykezelésére kiadott 480 korona levonása után 2147 korona 53 fillér áll az egyesület rendelkezésére. Ezen összeg az 1910. évben 3-4 tüdőbeteg gyógykezelési költségeire lesz fordítandó. A betegek megválasztására pályázat lesz kiírva.

Tudomásul vette a közgyűlés a titkár azon

jelentését is, hogy a fiókegyelet által szegény aradvárosi tüdőbetegek gyógykezelésére létesített „Erzsébet” alapítványról szóló alapító levelet úgy a központi egyesület igazgatósága, valamint a m. kir. belügyminisztérium is jóváhagyta, ennél fogva a 12000 korona alapítványi tőke 1909. évi kamatait az 1910. évben szintén rendeltetési céljukra fordíthatók és ismét egy szegény tüdőbeteg gyógykezelésére fognak szolgálni.

Kovács Vince választmányi tag indítványára a közgyűlés különösen Wadowszky Gusztávné elnöknek, a tisztikarnak, s a választmánynak együttesen is a múlt évi szép eredményt felmutató működéséért köszönetét fejezte ki.

A közgyűlést Wadowszky Gusztávné elnökő rekesztette be, köszönetét fejezve ki a tisztikarnak, a választmánynak, a nagyközönségnek és a sajtónak a jóindulatu támogatásért.

A közgyűlésen jelen voltak: özv. Hudetz Ferencné, Avarfy Ferenoné, Kristyó Jánosné, Nesnera Aladárné, Burián Károlyné, Hartmann Béláné, Fodor Gyuláné, Dengi Alajosné, Domonkos Gyuláné, Mikulaj Lajosné, Leopold Zsigáné, Tágányi Gusztávné, Schreiber Vilmosné, Eckhardt Edéné, Vass Gusztávné, Ulrich Ilona, Robitsek Gusztávné, Mayer Miksáné, Fischer Irén, Lukácsy Lajosné, Antalffy Eudréné, Lóos Rezsóné, Schváb Pálné, Fábry Sándorné, Cserna Vincéné, Heinrich Sándorné, Simon Karolin, Lejtényi Sándorné, dr. Tisch Mórné, Wiener Gyuláné, Steiner Jakabné, Ábray Lajosné, Ábray Gizella, Mikulaj Lajos, Torkos László, Varjassy Lajos, Kovács Vince, Maresch Gyula, Kosztka Emil, Hoffmann Antal, Reichner Károly, Nemess Zsigmond dr., Székely Salamon, Posgay Lajos dr., Sarlot Domokos, Wadowszky Gusztáv, Hoch Ferenc.

(*) Az Aradi Jótékony Nőegyesület monográfiáját — mint már megírtuk — Bignió Maria ismert aradi író írja meg, aki most fejezi be a nagy munkához szükséges adatok gyűjtését. Az egyesület vezetősége folkéri mindazokat, akik valamely araképet, okmányt bírnak az alább felsorolt urakról s hölgyekről, hogy azt szolgáltatassák át özv. Purgly Lajosné urnónak (lakik József főherceg-ut 2.) Ezek a következők: Scherfeneder Ferenc polgármester, Scherfeneder Elizabeth fővédnő, Lippert Adyra, Auer Margaretha, Dracsay Veronika, Barta Julianna, Reck Anna, Schwóbb Aloyza, Neiser Cecília, Vonka Magdaléna, Wolf Karolina és Pleyer Franciska. Ezek tudniillik jelen voltak a jótékony nőegyesületnek 1843. évi alakuló közgyűlésén. Azenkívül szívesen fogadja az egyesület vezetősége az 1886., 1901., 1902. esztendői évkönyveket is, mert eddig azok sincsenek az író birtokában.

(*) Kávások és vendéglősök közgyűlése. Ipartestületi helyiségében ma tartotta meg a kávások és vendéglősök testülete Braun Gusztáv elnöklésével rendes évi közgyűlést. A múlt esztendő eseményeiről szerkesztett titkári, valamint pénztári jelentés tudomásul vétele után a közgyűlés a leköszönt tisztikart újból megválasztotta. Élénk vita keletkezett a jégmizéria következtében előállott nehézségek megszüntetése körül. A társulat, tekintettel a már most is túl magas jégárakra, azzal az eszmével foglalkozott, hogy a sör árakat kell majd emelni. Határozat e kérdésben nem történt, hanem egy bizottságot küldtek ki Braun elnöklésével, azzal a megbízással, hogy tanulmányozza a jég beszerzési lehetőségeit és ennek eredményeképpen tegyen javaslatot a sör árának emelésére.

(*) A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj egylete aradi fiókja február hó 27-én, (vasárnap) délután 3 órakor tartja a városháza nagytermében XI. rendes évi közgyűlését. A közgyűlést az egyleti helyiségben (Kánya-félszínházi sörösrnek), esti 8 órakor táncmul egybekötött társas-estély kövöi. Az estélyen bevett vendégeket szívesen látnak. Belépő-jegy 50 fillér. A hölgyeket kéri minél egyszerűbben megjelenni.

(*) Az „Aradi Turista Egyesület” választmánya folyó hó 24-én, (csütörtök) délután 6 órakor, az egyesület helyiségében (Deák Ferenc-utca, Vass szálló) ülést tart, melyre a tagokat ez uton meghívja és minél nagyobb számban való megjelenésre kéri az Igazgatóság

(*) Árvaházi ülés. A városi árvaház igazgató-választmánya folyó hó 24-én (csütörtök) délután 4 órakor a városháza tanácstermében ülést tart, melyre a t. tagokat meghívja Vargassy Lajos igazg. vál. elnök.

A kulisszák mögül.

— Fővárosi levél. —

(Miniszterek egymás közt.) Egyik miniszteri tanácskozás után kegyelmes urakkal és újságírókkal telt meg a budai síkló. Székely Ferenc igazságügyminiszter és Láng Lajos arról beszélgettek, melyeknek van joga a másikat össze-megszólítani. Hamar kiderült, hogy ez a jog Láng Lajost illeti meg, aki már a hetvenedik életévét tapossa, míg az igazságügyminiszter éppen 67 esztendő.

— Hatvanhét! Hatvanhét! — hangzott minden oldalról. — Akkor te vagy a kabinet cégére — jegyezte meg nevetve az egyik kegyelmes.

— Sajátságosan jellemzők néha az évszámok — mondotta Székely Ferenc. — Mikor a kuriai bírói esküt lehettem, éppen 48 éves voltam. Bár már akkor sem álltam valami messze a 67-től.

Többen hozzászóltak a dátumok ravasz játékához, Láng Lajos pedig elmondta, hogy ő éppen hatvanéves volt, mikor Wekerle Sándor megjelent nála és följajánlotta neki a kereskedelmi miniszteri tárcát.

— Azt hittem, — beszélte Láng — hogy gratulálni jön a születésnapomra. Wekerle pedig kijelentette, hogy nemcsak gratulál, hanem születésnap ajándékot is hoz. A kereskedelmi miniszterséget.

(Ötszáz koronát — egy szóért.) A Vig-színház legközelebbi újdonságának, A masamódnak szerzőjét, Heltai Jenőt a napokban fölkereste egyik előkelő fővárosi divatárú cég főnöke és a következő ajánlatot neki:

— Nézze, mester, engedje meg, hogy A masamód hősnője egyszer, egyetlenegyszer kiejtse a darabban az én cégnem nevét. Ha ezt megengedi, ötszáz koronát adok a Vig-színház nyugdíjintézetének javára.

Heltai Jenő, aki a legnagyobb idealista, fölháborodással utasította vissza ezt az üzleti ajánlatot, de a kereskedő nem tárgyalott és most már a színészeket környékezte meg. Itt nem talált olyan rideg fogadtatásra, sőt mivel úgy szokott lenni, hogy a szerző csak egy, legfeljebb kétestén át üli végig a darabját, mindjárt ki is jelentették, hogy bemondják a céget, de csak akkor, ha ezer koronát ad. A kereskedő ezt is szívesen megajánlotta, mire Harmath Hedvig, a főmasamód-jelölt megígérte, hogy a negyedik előadásán elmondja a kívánt reklámot.

— Tudod mit, — szól Hegedüs — jobb lesz, ha a harmadik előadásán mondd el. Ami biztos, az biztos.

(A drága „Chantecler”.) Rostand szenzációs darabját, a „Chantecler”-t Magyarország számára Tóth Imre vásárolta meg, a „Nemzeti Színház” igazgatója. Ennek a vásárnak érdekes előzményei vannak. A darab impresszáriója, Gagna mester, párisi színházi ügynök, akivel legelőször Valentin Lajos tárgyalt a darab megvétele iránt. Gagna mester azonban tízezer koronát és 7 százalékos követelt, ami olyan horribilis összeg, hogy lehetetlen megfizetni. Mikor Tóth Imre a félbemaradt alkutól értesült, gyorsan kintasott Párisba és ezt a hatalmas árat megajánlotta Rostand ügynökének. Meg is kötötték a szerződést, amiből azonban még

korántsem következik, hogy a darabot elő is fogják adni. A fordításért ugyanis legalább 3000 koronát kell fizetni Ábrányi Emilnek, a darab kiállítása pedig csekély hetvenezer koronába kerül. Ilyen körülmények között jobb a darabot elő nem adatni, mert csak ráfizetni lehet. Ha ad akta teszik, legalább megmarad a hetvenezer korona.

Letartóztatott színész.

Ékszerrel Don Juan.

Lávirati tudósítás.

Arad, február 23.

Egy fiatal színész letartóztatása hírét jelenti tudósítónk. A színész, aki a soproni színtársulatnak volt a tagja, lovagjával elraboltatta egyik színészkollégája ékszereit, hogy pénzhez jusson költséges passzióira.

Tudósításunk az esetről a következő:

A nagyváradai színtársulatnak éveken keresztül egyik legszebb kóristalánya volt Peres Irma, akiről most a soproni színház szenzációja szól.

Amikor Nagyváradon volt, fiatalságával, szépségével, temperamentumos viselkedésével, öltözékeivel általános feltűnést keltett. Egész sereg aranyifjú kurizált a szép leánynak, aki azonban nem barátkozott a szerelmes aranyifjakkal, gavallérokkal. Belésszeretett egy Nagyváradról már elköltözött íróemberbe és a fiatal, szerelmes bohémuszív egész rajongásával szeretett ezt az embert. Féltekeny volt rá. Féltekenységében öngyilkossá is akart lenni. Egy biciklival szíven szurta magát, de a seb nem volt halálos; felgyógyult. Az eset után Peres Irmát elküldték a nagyváradai színházról. Azóta végigjárta az egész országot. Legutóbb a soproni színtársulatnak volt a tagja.

A bohémlelkű, naiv színészlány idők folyamán nagystílű kokottá nőtte ki magát. Udvarlókat tartott; pezsgős vacsorákat rendezett. Lelkileg is teljesen elromlott. Folytonos költségek, óriási adósságokba sodorta és nemrégiben, amikor nagyon kellett a pénz, veszedelmes gondolat jutott eszébe. Egyik színészbarátját: Sággy Jenőt rávette, hogy Szarvasi Jenő színészkollégájuktól ékszereit rabolja el. Szarvasinak ugyanis sok ékszere és készpénze volt odahaza. Ezt tudták róla a színházban. Sággy Jenő tehát előadás közben — az öltözőben — kivette Szarvasi Jenő kabátja zsebéből a lakáskulcsot úgy, hogy nem vette észre senki. A lakásra rohant és gyorsan összeszedte a szekrényekből nyolc darab aranykarpetet, gyémánt függőt, gyűrűt, órát; továbbá elvitt 600 korona készpénzt.

A rablás után visszament az öltözőbe és visszatette a kabátzsebbe a lakáskulcsot, úgy, hogy amikor előadás után Szarvasi hazament és észrevette a rablást, megfoghatatlan volt előtte, hogy hogyan jutottak a lakására.

A rendőrség széleskörű nyomozást indított meg ebben az ügyben és csak ma tudódott ki, hogy Sággy Jenő rabolta el az ékszereket. Szarvasi Jenő ékszereit ugyanis látták Sággy barátjánál, Peres Irmánál. Peres Irmát letartóztatták, aki nyomban bevallotta, hogy ő vette rá barátját az ékszerek ellopására. Az volt a tervük, hogy elzalogosítsák az ékszereket és kiszöknek Amerikába.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 257

Kiadóhivatal és hirdetői osztály — 161

TÖRVÉNYKEZÉS.

Az uzsoratörvény és a hitelszövetkezetek.

Kuriai bíró a szövetkezetek ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 23.

Németh Péter nyugalmazott kuriai bíró ezzel a eimmal rendkívül érdekes cikket ír egyik német napilap mai számában, amelyben példákkal illusztrálja, hogy a hitelszövetkezetek milyen hallatlan visszaéléseket követnek el az uzsoratörvény értelmében még sem büntethetők. Egy nemrég történt esetet hoz fel a kérdés megvilágosítására. Egy asszonynak, aki 2654 koronát örökölt, de formai okokból nem juthatott örökségéhez, pénzre volt szüksége. Egy ügynök közvetítésével egyik szövetkezethez fordult 800 korona kölcsönért. Miután meggyőződtek arról, hogy az örökség ügye rendben van, az igazgatóság megszavazta a 800 koronát, ebből azonban ügyvédi és egyéb költségek oimén 309 koronát vont le a szövetkezet. Ezt az összeget így számolták el:

	K
1. Ügyvédi költségek	100.—
2. Beiratási díj	20.—
3. Tagsági könyv	—50
4. Heti befizetés 10 üzletrész után	52.—
5. Intézeti díj	16.—
6. Kamat 12 hónapra	64.—
7. Kezelési költség	16.—
8. Egyéb költségek	650
9. Veszteségalapra	24.—
10. Információ	440
11. Inkasszó és nyomtatványok	560

Összesen: 309.—

Pár hónap múlva az asszony ismét megszorult és újabb 800 koronát kért. Adtak is neki, de 25 részjegyet jegyeztettek vele és 285 korona 80 fillért vontak le. Az ügy büntető utra került, az asszony ugyanis uzsora miatt feljelentést tett a szövetkezet vezetősége ellen. Az ügyészség magásvá tette a vádat, de a budapesti büntetőtörvényszék felmentette az igazgatót, mert a szövetkezet bebizonyította, hogy ügyvédjének 100 korona díját tényleg megfizette és a többi levonás alapszabályszerű volt. A királyi tábla megerősítette ezt az ítéletet. Így került az ügy a Kuriára, amely megsemmisítette az ítéletet és a vizsgálat kiegészítését rendelte el. A Kuria indoklásában kimondja, az asszony. — amint a dátumokból kitűnik, — csak azért lépett a szövetkezetbe, hogy kölcsönhöz jusson, nem pedig azért, hogy mint szövetkezeti tag, üzletet csináljon. A jelen esetben tehát a büntetendő uzsorának minden léleke fenforogni látszik. A kuriai bíró cikkében utal erre az esetre, hogy az illetékes körök figyelmét felhívja a Kuriának erre az álláspontjára.

§ Az orvos büne. Budapesti tudósítónk jelenti: Bolgár (Reicher) Udön fővárosi orvos, a múlt év elején tiltott operációt végzett Balogh Erzsébeten, Szluha Pál huszárkapitány elvált feleségén, aki az operáció következtében meghalt. A budapesti büntetőtörvényszék Bolgár dr.-t kilenc hónapi börtönbüntetésre ítélte, de a királyi ítélőtábla ezt a büntetést négy évre emelte fel. A királyi Kuria ma foglalkozott az ítélet ellen beadott fellebbezéssel és Küchler Pál korona-ügyész-helyettes vádbeszéde és Vázsonyi Vilmos védőbeszéde után, mindkét alsóbíróság ítéletét megváltoztatta és a 92. §. alkalmazásával Bolgár

dr.-t öt havi és 29 napi fogházbüntetésre ítélte. A Kuria a büntetésből az elszenvedett vizsgálati fogságból három hónapot kitöltöttnek vett.

§ Ügyvéd diploma nélkül. A debreceni ügyvédi kamara egy főljelentéssel foglalkozott. Bebizonyosodott, hogy Paczek Géza dr. kisujzállási fiskális ügyvédi diploma nélkül folytatott évek óta gyakorlatot. Híres vidéki ügyvéd lett. Most kiderült, hogy Paczek csak zugirász. A kamara fegyelmi ülésén a vádak mind bebizonyultak. A szélhámossgát elősegítette Kiss Sámuel dr. kisujzállási ügyvéd, aki szövetségben Paczek Gézával s Kiss neve alatt nyitotta meg az irodát. A főljelentést Földesi János dévaványai lakos tette. A ügyvédi kamara döntése nagy feltűnést keltett. Megállapította a vizsgálat, hogy Paczek Géza dr. 1906. év végén Dévaványán telepedett meg, azóta ott lakott s ez idő alatt előbb 1907. február 1-től május 15-ig a már meghalt Kiss István gyomai ügyvédnél az aradi ügyvédi kamara által, azután pedig 1907. július 1-től 1908. február 1-ig Kiss Sámuel kisujzállási ügyvédnél volt a kamara által ügyvédjelöltként bejegyezve. Megállapították továbbá, hogy Paczek Géza dr. Dévaványán irodát tartott, amit a közönség ügyvédi irodának vélt s amely ügyvédi működése középpontjául szolgált. Itt fogadta a feleket, itt adott jogi tanácsokat, pereket vállalt, egyezségeket kötött és követeléseket vett fel. Bebizonyítást nyert, hogy ügyvédi bejegyeztetése csak szinleges volt és csakis arra szolgált, hogy ennek a leple alatt állandó ügyvédi működést folytathasson. Paczek Géza dr. törvényellenes, bűnös működését nemcsak, hogy lehetővé tette, de ellenjegyzéseivel még elő is segítette Kiss Sámuel dr. A vizsgálatot vezető ügyvédi kamara megtiltotta Paczek Gézának, hogy ügyvédi gyakorlatot folytasson.

Amikor a miniszter másodosztályban utazik.

★

A nemzeti munkapárt első vereségét megalkulása előtt, pénteken szenvedte. Nem a fővárosban, nem is a vidéken; nem megyegyűlésen, nem párt-meetingen, még csak nem is a földön, hanem néhány arasznyira följebb: egy mozgásban levő gyorsvonata kocsiban Vác tájékán.

A vonaton utazott egy elkülönített másodosztályú fülkében a honvédelmi kormányzat feje: Hazai Samu. Jól tessék megjegyezni: egy másodosztályú fülkében. Kereskedelmi utazók, közsvényes bácsik, vásárcsarnoki nénikék, bérzeágensek és más balandók között. Azt pedig tudja ebben az országban minden gyerek, hogy a miniszternek külön szalonkocsi dukál. Ha meg nagyon szerénykedik, vagy bajok vannak a szalonkocsi körül, akkor mehet elsőosztályú fülkében is, szabadon, a kalez nem jár kér tőle jegyet, szalutál és otthagyja a sok ur: kortes és albir-lapiró között. De, hogy egy miniszter másodosztályban utazzék, azt ebben az országban csak tartós vezeklés után tudják megbocsátani.

— Szép kis munkapárt ez, — mondta egy, a miniszter szomszédságában levő kupébeli. Mindjárt így kezdik. Még csak az etikettel sincsenek tisztában.

— És ez egy kulturárt akar lenni — mondta keserű lélegzetvétellel egy honvármegyei utbiztos.

— Na ja, szépen kezdik a példaadást — jegyezte meg egy okleveles szülész. — Ha ez így megy, akkor még azt fogják kívánni, hogy én egy teherkocsiba üljek, ha a miniszter a másodosztályú utasok kényelmét zavarja.

— Csak addig várásson magára a Messiás, amíg egy ilyen kormányt megtűr a magyar — szólt szivarfüstje közül egy derék férfi, aki pántlikában és fűzőkkekben utazott.

A miniszter hallgatott és nem akart bemenni a szomszéd fülkébe magyarázatot adni az ő kénysszerhelyzetéről.

Ennek az a magyarázata, hogy Érséknjváron, ahol Bécsből való visszatérése alkalmából a szalonkocsi tengelyén törést találtak, le kellett csatolni a szalonkocsit. Az elsőosztályú fülkék pedig tele voltak, külön fülke csak egy másodosztályú kocsiban volt. Így került oda a miniszter kénysszerűségből.

Amikor Budapesten leszállt, a honvédelmi minisztert szomszédjai még egyszerű alaposan megnézték. A miniszter elfogult volt. És nem lehessen tudni, mit röstelt. Azt-e, hogy második osztályban utazott, vagy azt, hogy olyan országban miniszter, ahol ezért is megszólják.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Brassbound kapitány. szim. (C bérlet.)

Péntek: Trenk báró, operetta. Itt először. (A bérlet.)

Szombat: Trenk báró, operetta. (B bérlet.)
Vasárnap. Délután: Mérsékelt helyekkel: Görg rabszolg. Este: Rendeshelyekkel: Trenk báró, operetta. (C bérlet.)

A „Trenk báró” bemutatója előtt.

★

Pénteken kerül színre először az aradi színpadon a horvátok ismert zeneszerzőjének, Albini Félixnek, a zágrábi zeneakadémia igazgatójának operettje, a „Trenk báró”. Albini operettje zágrábi sikerei után Bécsbe jutott, ahol a Volksoper-ben került előadásra számottevő sikerrel. Itt huzamosabb ideig volt műsoron, azután került Budapestre, ahol a Városligeti Színháznak állandó műsordarabja.

Albini műve, Lehár sikerein okulva, szintén a szláv zene szépségeit veszi alapul, belekeverve a bécsi operette-zene keringő- és polkarythmusait. Lakodalmi zene vezeti be az operettet, melyben mindjárt föl-fölcillan a délszláv melódia.

A klarinétok és flóták futamai a népies dallamokat színes formákba öltöztetik, míg a keringőzenénél főleg a hegedűk szólói dominálnak. A hallgatónak több helyen fel fog tűnni a magyar és a horvát zene rokonsága; ezt az évszázados történelmi kötelék, mely a magyar és horvát nemzetet összefűzi, kézzelfoghatóvá teszi.

Albini fantáziáját Jókaink híres regénye is megihlette; az egész operettenek meséje, bár szabad átdolgozásban a nagy regényíró műve nyomán indul.

Maguk a horvátok egyik legnagyobb zeneszerzőjüknak tartják Albinit, a ki több operával is feltűnt már szűkebb hazájában. A „Trenk báró” is opera-törékvéseket szolgál és a szerző maga sem nevezi művét operettnek, hanem „népies” operának, bár az előforduló keringők és könnyebb vállfajú zeneszámok a „vig opera” címet tették volna indokoltá.

Lehár „Vig özegeye” szerencsésen oldotta meg azt a feladatot, mint kell az operette-zenét új vérrel felfrissíteni és a jót mindig szabad követni; ezért Albini műve figyelmet és érdeklődést érdemel. Szerzője hazájában elismert zenei tekintély és e művében is igyekszik mindenütt, mint finom és választékos stílusú zeneszerző bemutatkozni. Hogy ez mennyire sikerül neki, annak kimutatása a kritika feladata. Cs. M.

Az igazgatóság díszes kiállítással hozza színre a darabot, amely háromszor egymásután,

pénteken, szombaton és vasárnap műsoron lesz. Az operett főbb szereplői Dióssy Nusi, Zalay Margit, Kun Irén, Bankóné, Beregi, Polgár, Leövey és Boda.

* A szegedi színház bérlete. Szegedről jelentik: Koszó István dr. ügyvéd a következő beadványt intézte a városhoz:

Miután a városi színház bérletének ideje lejár és a város ezen kulturintézménye vezetését Almássy Endre színművész ur Makó Lajos elhalálása után általánosságban közmelegedésre eszközölte, tehát a vezetésben való változtatás aligha lenne előnyös a színház fűadatai kellő megoldásának; miután továbbá a színházi szerződés feltételeinek újból leendő megállapítási kérdése napirenden van s elvi álláspont az, hogy továbbra az igazgató városi szubvenciót nem kap, — ennél fogva tisztelettel indítványozom: méltóztatásuk javasolni a törvényhatóságnak, hogy a szegedi színház bérlete lejáratától újabb hat évre pályázat mellőzésével Almássy Endrének adassék azzal, hogy a város közönsége szubvenciót a színháznak nem ad. A tanács a mai közgyűlés elé terjesztette az új színházi szerződés szövegét is. Az új színházi szerződés lényeges pontjai ezek: 1. A színházi szerződésben a jövőben nem szinigazgató, hanem vállalkozó-szinigazgató szerepel. 2. A 8000 korona szubvenciót megvonják. 3. Nemcsak a világítást, de a fűtés költségeit is az igazgató fűdözi. A fűtésre költött költségeket — a személyi kiadások kivételével — az igazgató a városnak megtéríteni tartozik. 4. Az igazgató olyan főrendező köteles szerződtetni, aki nem szereplő színész. 5. Az igazgató tartozik évente legalább annyi új magyar darabot előadni, hogy azok előadása az összes előadások husz százaléka legyen. Ezzel kapcsolatosan a tanács a földszinti színházi helyáratokat is fölemeli, de csak úgy, hogy a földszinti páholy 15 korona lesz, a zsöllye 3 korona, az I—III. sorokban 2 korona 40 fillér, a IV—IX. sorokban 2 korona, a X—XII. sorokban marad 1 korona 60 fillér.

* A bepanaszolt szinigazgató. Nagyváradról írják: Evek óta haragszik Fekete Ferenc, a Szigligeti-színház volt kóristája Erdélyi Miklós szinigazgatóra. A harag oka kétféle természetű. Egyik ok az, hogy Fekete Ferenc, aki szerényen a kórusban folytatta évek hosszú során át áldásos tevékenységét, egyszerre csak ambíciót érzett magában és el akarta játszani az Ördög címszerepét. Ambícióját nem engedte érvényesülni a szinigazgató. A harag másik oka az, hogy Fekete Ferenc sürűn kért és sürűn nem kapott előleget. Egy ilyen előleg kérsénél — Fekete Ferencnek a nagyváradai járásbíróhoz beadott panaszja szerint — a szinigazgató felfofozta az ambiciózus kóristát. Ezt az ügyet tárgyalta tegnap Palánkay járásbíró. Kihallgatták Leövey Gábor ügyvéd és Csomássy Imre 37-es gyalogezredbeli katonát, aki mint színházi szolga az eset szemtanúja volt. Elmondta, hogy Fekete Ferenc sürűn zaklatta a szinigazgatót előlegért. Minden nap kétszer is feljött az irodába. Az igazgató ideges lett, ha látta. Ki is adta neki mint szolgának a parancsot, hogy többé ne eressze az irodába Feketét. Fekete azonban egy napon mégis bement és erőszakoskodott, hogy neki tíz korona kell. Az igazgató erre kituszkolta az ajtón. Odakünn a folyosón azután elkezdett szavalni Fekete, mint egy hőszerelemes:

— Csak ezt akartam. Inzultált az igazgató. Majd elbánok én vele.

Palánkay a tanúhoz:

— Azt mondja, úgy szavalt, mint egy hőszerelemes. Hát milyen színész volt Fekete?

Tanú: nem tetszik ismerni Schvaroz urat? Ilyen fiatal kórista. (Nagy derűtség.)

A járásbíró azután felmentette bizonyítékok híján a bepanaszolt szinigazgatót.

* A királynak ajánlva. Pomáz kiállítású könyvben jelent most meg Szomory Dezsőnek a Nemzeti Színházban óriási sikert ért színműve: A Nagyasszony. A könyvet szerzője, legfelsőbb engedelemmel, a királynak ajánlotta. A magyar könyvnél szokatlan dedikáció így hangzik: I. Ferenc József, a magyar király ő Felségének legmélyebb hódol-

Iattal hálás alattvalója: Szomoró Dezső. A könyv Weisz Leó könyvkereskedésében kapható.

* **A háztartás.** A magyar asszonyok lapja, a „Háztartás” — legújabb száma ma jelent meg Urainé Hentaller Lilly szerkesztésében — már nélkülözhetetlen tanácsadója a háziasszonynak. Segíti a konyhán, a szobában, a gazdaságban, a baromfiudvaron, a méhesben, ezenfelül pedig szórakoztatja regényével, novellával, verssel, divatcikkkel és színházi történetekkel. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal (VI, Aréna ut. 68.)

* **A párisi árviz.** Azt a borzalmas pusztítást, melyet a Szajna áradása okozott Párisban, csak az tudja a maga valóságában megérteni, aki vagy magán a helyszínén, vagy az Urániában most bemutatott mozgófényképen látja. Egy egész város víz alatt. Az elképzelhető legszomorubb látvány. Sorban elvonulnak előttünk a leggazdagabb városrészek és az utcák forgatagában sehol egy vidám arcot nem lehet látni. Végtelenül szomorú látvány az elöntött Páris és aki ezt a képet látja, meg tudja érteni azt, mikor az emberiség minden szánalma Páris felé fordul ezekben a súlyos napokban. A nagy-szerű képet még csütörtökön és pénteken mutatja be az Uránia, ugyanakkor kerül még előadásra a gyönyörű kiállítású bibliai kép, Józsefet eladják a testvérei. 241

Csaló herceg.

Kölcsön a portugál trónra.

Távirati tudósítás.

Arad, február 23.

Miguel brazanzai herceg ügyében most újabb érdekes részletről érkezik jelentés. A herceg ellen egy *Pariser* Henrik nevű berlini bankár pört indított 450,000 korona követelés erejéig és keresetében, melyben heves támadásokat intéz a herceg ellen, többek közt ezeket mondja:

Néhány évvel ezelőtt a herceg nagykereskedő akart lenni. Szabadalmat szerzett fa-impregnálásra és azt remélte, hogy ezzel külföldön milliókat szerezhet. E célból több száz ezer koronás kölcsönt vett fel *Pariser* Henrik berlini bankártól. Rövid idő múlva a herceg 85000 korona híján visszafizette a kölcsönt, de később, 1908. januárjában újból 250000 koronás kölcsönt kért *Pariser*től. A bankár a neki járó 85000 korona levonásával megadta a kért kölcsönt, de megkérdezte a herceget, mire kell neki a kölcsön. A herceg kijelentette, hogy neki politikai célokra kell a pénz, mert el akarja nyerni a portugáliai királyi trónt.

Három hónap múlva ugyanezen célra újabb negyedmillió kölcsönt kért a herceg *Pariser*től. Közben eljegyezte magát a dúsgazdag párizsi hercegnővel, mire a bankár 200,000 koronát el is küldött a hercegnek értékpapírokkal. Elmult néhány hónap, de a herceg eljegyzéséből nem lett házasság. Ugyanekkor történt a portugál királynak és trónörökösnek meggyilkolása, de az új király nem Miguel herceg, hanem a megölt király legfiatalabb fia lett.

Rövid idő múlva elterjedt annak a híre, hogy Miguel herceg felbontva a párizsi hercegnővel történt eljegyzését, eljegyezte magát *Pullman*, dúsgazdag amerikai vasutkirály leányával. A herceg ekkor elküldte fivérét, Ferenc József brazanzai herceget *Pariser*hez és megüzente neki, hogy az amerikai leányt októberben feleségül veszi és vele 50 millió dollár hozományt kap. Ez üzenet alapján Miguel herceg halasztást kapott a kölcsön visszafizetésére, fivére, Ferenc József herceg pedig 10000 korona kölcsönt kapott a bankártól, akinek azt is elmondta, hogy bátyja házassága után az ő javára lemond a portugál trónhoz való igényeiről.

A gazdag amerikai leánnyal való házasságból semmi sem lett, de a kölcsönt sem kapta vissza a bankár és ezért most bírói utra terelte az ügyet.

Egy későbbi bécsi táviratunk szerint a herceg ügyvédje *Pariser* állításait valótlannak mondja. Az ügyvéd szerint a herceg vett ugyan nagyobb kölcsönöket a bankártól, de kötelezettségeinek már elegett tett és nem fogja engedni, hogy a bankár őt kiuzsorázza.

HIREK.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 24-én az időjárás: változás nem várható.

— **Urbán Iván kinevezése.** *Khuen-Hédervár* gróf miniszterelnök ma *Arad*-vármegyét és *Arad*-várost leiratilag arról értesítette, hogy a király *Urbán* Ivánt nevezte ki a két törvényhatóság főispánjává. A leirat a következő:

„Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi február hó 17-én kelt legfelsőbb elhatározásával előterjesztésemre *Urbán* Iván volt főispánt *Arad*-vármegye és *Arad* szabad királyi város főispánjává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Erről a vármegye és a város közönségét ezennel értesitem.

Budapest, 1910. február 20.

Khuen-Hédervár gróf.

A főispáni beiktató közgyűlés napját később állapítják meg az illetékes tényezők.

— **A radnai kerület sorsa.** *Goldis* László radnai román képviselő annak a kijelentésére kért föl bennünket, hogy az *Aradi Közlöny*-ben megjelent ama hír, mintha ő a radnai kerületet átengedte volna *Tagányi* Sándor dr.-nak, teljesen téves információ alapszik. Szerinte ezt valami rosszakarója terjesztette róla. *Goldis* azt is kijelentette, hogy abban az esetben, ha őt Radnán föléptetik, akkor ő más kerületben nem lép föl.

— **Lueger haldoklik.** Bécsből táviratozzák: A városházán ma reggel óta nagyon szomorú, halálos esztelmekkel teljes a hangulat. Tudja mindenki, hogy *Lueger* állapota, bármit mondanak is az orvosi bulletinek, reménytelen és hogy a legjobb esetben is csak napokig, de talán már csak órákig élhet. A kezelő orvosok úgy találták, hogy a polgármester az éjszakát jól töltötte, fájdalmai nem voltak és reggel hat óráig csekély megszakításokkal jól aludt. Tisztában vannak azonban vele, hogy ez a javulás csak látszólagos és talán inkább a katasztrófa közeledtét jelenti. A legutolsó bulletin következőleg szól: Hőmérsék 36,8, érverés 68, éjjel a beteg mélyen aludt és reggel morfiumbefecskendezés nélkül fájdalmaktól mentes. A bőr a seb közvetlen környékén halvány, nem dagadt. Erőbeli állapot aránylag jó.

Este táviratozzák Bécsből: *Lueger* állapotában stagnáció állott be. Habár az orvosok közvetlen veszélyt nem látnak, a beteg állapota állandóan komoly. Orvosai sok fenyegető levelet kapnak, melyekben öketfokolják *Lueger* bajának rosszabbodásáért és felszólítják őket, mondjanak le a kezeléssel, mert ha az ő ügytelenségük folytán meghal *Lueger*, agyonverik őket.

— **Kitüntetés.** Bécsből táviratozzák: A *Wiener Zeitung* jelenti: Felsége *Skrbenski* Leó báró titkos tanácsos, prágai hercegecskének a Szent István-rend nagykeresztjét adományozta.

— **Augusztia főhercegnő állapota.** *Augusztia* főhercegnő állapotáról *Herczel* tanár ma délben a következő jelentést adta ki: *Augusztia* főhercegnője az éj első felében nyugtalan volt, később öt órát aludt. A közérzés jó. A návkózis kellemetlen utóhatása elmult. Hőmérséklet 36,7. Érverés 58.

József főherceg ma délelőtt két izben is meglátogatta nejét. Reggel már fél kilenc órakor ott volt a beteg ágyánál, ahol egy órát töltött, majd eltávozva, tíz óra után ismét visszatért és ez alkalommal másfél óráig időzött nejénél. Délben a főhercegnőt meglátogatták gyermekei, akik ibolyacsokrokat hoztak. A főhercegnő állapota iránt állandóan igen sokan érdeklődnek.

— **Politikai affér.** Budapestről írják: Az ökörmezői választókerületből ez idő szerint Budapesten egy küldöttség jár, amely tisztelt *Khuen-Hédervár* miniszterelnöknél és *Tisza* István grófnál. A százhusz tagú küldöttségből huszonnyolcan — csupa intelligens ember — tegnap este a *Gambrinus* éttermébe mentek vacsorázni. Közben egy odavetődött élelmes fotográfus azt az ajánlatot tette az uraknak, hogy lefényképezi őket. Ajánlatát a társaság elfogadta, a fotográfus pedig elhozta és felállította fényképező gépét. Eddig minden rendben ment. De a békésen vacsorázó polgárok nyugalmát hirtelen megzavarta egy ismeretlen ur, ki odament a fotográfushoz és rá akarta venni, hogy távozzék. Majd midőn ez nem sikerült neki, elébe állott a gépnek és hangosan elkiáltotta magát:

— Hazaárulókat nem engedek lefényképezni!

A zajra természetesen figyelmessé lett az étterem vendégserege, mindenki a kiabáló emberhez futott és tudakolta a láрма okát. Közben a megbántott társaság tagjai felelősségre vonták a sértetett, aki *Fried* Lajos országgyűlési képviselőnek mondotta magát. Erre a társaság nevében *Pál* Alfréd dr. ökörmezői főszolgabíró névjegyének átadásával provokálta *Fried* Lajost, aki azonban névjegyet nem cserélte ki. Az incidensnek ezzel nem volt vége, mert amidőn *Pál* Alfréd dr. már az asztaltól távozott, valaki sértő szót kiáltott utána. *Pál* dr. erre visszafordulva, azt kérdezte, hogy ki az, aki sértetett. Minthogy az illető nem jelentkezett, a megsértett hangosan kijelentette, hogy aki sért és nem jelentkezik, az gyáva. Kis idő múlva *Lovász* Márton képviselő egy másik ur kíséretében megjelent a küldöttség asztalánál és bejelentette, hogy az utóbbi sértő kifejezést is *Fried* Lajos tette és a gyáva szóért nevében elégtételt kérnek. A jelenvoltakra az incidens kinosan hatott.

— **Lujza hercegnő birtokot vásárolt.** Ugy látszik, a zaklatott életű *Lujza* hercegnő mégis Magyarországon fog végleg megtelepedni. Budapesti tudósítónk jelenti, hogy *Lujza* hercegnő ma megvásárolta *Sájbély* Gyula udvari tanácsosnak *Zalamegyében* levő nagyrécei uradalmát. Az óriási kiterjedésű birtok már régóta eladó és több előkelő vevő alkudozott reá. Nemrégiben *Széchenyi* László gróf, *Wanderbilt* Gladys férje is megnézte az uradalmat, de drágálta a négy millió koronában megállapított vételárát. Valamivel később *Lujza* hercegnő *Mattasich-Keglevich* társaságában tekintette meg a birtokot, de akkor még ő sem rendelkezett a vételhez szükséges 4 millió koronával. Akkor olyan formán kötött szerződést a hercegnő *Sájbély*vel, — a belga király már haldoklott akkor, — hogy a birtokot néhány héttel később veszi át végleges szerződéssel. Ez most történt meg. *Lujza* hercegnő uradalmát közvetlen szomszédos *Fedák* Sári birtokával.

— Kényszer-házasság. Különös pályázati felhívást közöl a *Népnevelő* című tanítói szaklap legutóbbi megjelent száma. E szerint a térsényi filiális római katolikus iskolában megüresedett a nem éppen dus javadalmazású kántortanítói állás. Február 25-én lesz a választás, mikor a kisasszonyfai templomban próbaéneklést tartanak. A megválasztott kántor azonban, ha nőtlen, csak akkor tarthatja meg állását, ha egy éven belül megmósul. A pályázati feltételek ezt ridegen előírják, mondván, hogy a „nőtlen megválasztott a választástól számított egy év alatt köteles megmósulni.” Ilyen körülmények között a február 25-iki próbaéneklés érthető érdeklődést fog kelteni a térsényi leányok körében.

— Aradi származású kéjgyilkos. Kecskemétről táviratozzák: *Milinkovics* Miksa 28 éves aradi születésű kórházi ápoló Kecskemét határában csuf merényletet követett el a kilenc éves *Szabó Imre* iskolásfiu ellen. *Milinkovics* tegnap este játszótársai közül a temető széléről kiesalta a fiút azzal az ürügygyel, hogy mutassa meg neki az utat. Ezután a fiura támadt, megbecsületlenítette s majd megfojtotta. A gyilkos erre hazament, jelentkezett a rendőrségnél, s elmondta, hogy a határban két ember megtámadta és ő egyik támadója helyett véletlenül az ott játszó gyermeket ölte meg. A vallo-más gyanus volt; az orvosi vizsgálat csakhamar megállapította, hogy *Milinkovics* kéjgyilkosságot követett el. Letartóztatták és hosszú vallatás után bevallotta bűnét. A városban nagy izgatottság uralkodik a dolog miatt.

— Öngyilkos orvos. Debrecenből jelentik: *Fazekas Dániel* dr. hajduhadházi orvos öngyilkossá lett. *Fazekas Dániel* csodadoktornak hívták és ismerték a vármegyében, akihez seregszámra zárandokoltak a gyógyulást kereső betegek. *Fazekas* dr. pedig nagy szeretettel és tagadhatatlanul sok gyakorlati tudással gyógyított. Az élete derekán már tullevő orvos kissé hóbortos is volt. Hadházon kertet vásárolt s ott „szanatóriumot” létesített. Amolyan kis falusi vityilló volt ez a szanatórium, melyben mindig akadt egy-két beteg. S a csodadoktor, aki a nyári hónapokban adta vissza az egészségét, kedélybeteg lett és nem tudta magát meggyógyítani. Az utóbbi időkben buskomor lett, kerülte az embereket és ha beszélt is valakivel: panaszkodott, hogy megunta az életet. Vasárnap este nagymennyiségű ópiumot vett magához s azt az éj folyamán bevette. Hétfőn hajnalban, mintha tovább aludt volna, úgy szállott át az örök, álomtalan éjszakába. Jómódu ember volt, a háztartást gazdaszonya vezette. Első percben nem tudták, hogy gyilkosság vagy öngyilkosság történt, mignem a megtartott vizsgálat beigazolta, hogy *Fazekas* dr. öngyilkossá lett, ópiummal megmérgezte magát.

— Politika a kaszinóban. Bajáról táviratozzák: *Valentin Emil* a bajai független újságban heves kirohanásokat intézett az ottani kormánypart vezérférfiai ellen. A hírlapi hajsza megtorlására a polgáreg által kiküldött bizottság elhatározta, hogy *Valentin Emil*nek a kaszinóból való kizárását fogják indítványozni. A kizáratást *Bedrogi Gyula* közjegyző, a kaszinó elnöke, annak két választmányi tagja és husz rendes kaszinótag kérte. Az indítvány azzal okolja meg a kizáratási kérvényt, hogy *Valentin* a város belbékéjét zavarja meg.

— Verekedés egy vallásos előadáson. Gyuláról táviratozzák: Ma Gyulán a szombatosok vallási előadást tartottak. Beszédet akart mondani *Kleis Sándor* is, aki az ottani szocialista párt titkára, de alighogy megkezdte beszédét a hallgatók óriási lármában törtek ki, megrohan-ták a szónokot és ököllel, meg bottal súlyosan megsebesítették.

— Jánosy bujdosása. Fővárosi tudósítónk írja: Itt Budapesten, ebben a kábitó emberfor-gatagban *Jánosy Aladár* megpróbálkozott vele, hogy abbahagyja a bujdosást; rászánta magát arra, hogy emberek közé keveredjék. Ma délután félve-lopva nyitott be a Newyork-kávéházba. A legelső üres asztalhoz telepedett, egyedül, elhagyatva. A ruhátáros lesegíti elegáns téli felöltőjét, nem is gyanítja, ki az a leborotvált arcu, uri külsejű ven-dég, aki zavart nézéssel, tétován helyezkedik el az asztalnál. Fejét lehorgaszta, nem néz se jobbra, se balra, fél, hogy felfedezik. A pincérnek alig hallható hangon adja le a rendelését:

— Legyen kegyes egy kávét adni ...

— Lapokat parancsol? — kérdi a pincér előzékenyen.

— Talán a szegedi lapokat, ha volna szí-ves ...

Ennyi az egész. Az ajkán eltitkolt mosoly villan át, valami kis kárörömféle: nem tudják, ki-csoda, nem ismerték fel. Azután belemélyed a Szegedi Naplóba. Nézi, forgatja, mintha olvasná. Irnak-e még róla? Szeme szinte mozdulatlan merevséggel tapad a kövérbetűs címekre, az arcán észrevehető rémület fut végig. Róla irnak. Az ő felmentéséről. Az ő budapesti fogadtatásáról... Nem tud tovább olvasni. Idegesen nyul angol kemény kalapjához, mely ott hever előtte az asz-talon, fejét most még mélyebben horgaszta és ösztönszerűen rejti arcát az újság papirjai mögé.

Valaki felismerte *Jánosy*t. Egy pillanat alatt rebbent szét a hír a kávéházban:

— Itt van *Jánosy*!

A bohémek, börze-emberek és hölgyek, — a kávéház törzspublikuma, — kíváncsi szemekkel érdeklődnek a gyilkos, — vagy talán csak az örült szerelem áldozata — iránt.

Milyen elegáns! Fűzős lakkcipő a lábán. Élesre kivasalt nadrág, sötétkék vadonatúj kabát az öltözéke, mintha skatulyából szedték volna elő. Beesett szeméit most még mélyebben sző-gezi az újságsorokra, mintha megérezné, hogy akik három lépényire kerülgetik az asztalát, őt figyelik. A helyzete egyre tarthatatlanabbá lesz. Rikkancosok tödülnek be a kávéházba s az esti la-pokon kívül hangos szóval kínálgatnak egy rö-piratot, mely a szegedi esküdtbírák verdiktjét cse-peli. „Pfuj!” — ez a címe a röpiratnak s akad-nak emberek, akik a rikkancossal odalopátnak egy példányt *Jánosy* asztalára. Most már kénytelen feltekinteni. Kénytelen észrevenni a csoportokban sugó-bugó embereket. Rémület fogja el s reszkető ujjakkal szorongatva egy ezüst-koronát, idegesen kocogtat a tálcán, hogy eltűnhessen, mint ahogy jött, egyedül, észrevétlenül ... A fizetőpincér már értesült arról, hogy ki a vendége. Megérti a hely-zetet és sietve menti ki *Jánosy*t a legkínosabb szorongatás alól. Egy pillanat s *Jánosy* künn van az utcán, eltűnik a tömegben.

— A da i láma szörőse. Londonból táv-iratozzák: Kalkuttából jelentik, hogy a dalai láma több hívével együtt Jarsából elmenekült Indiába.

— Sikkasztó postamester-nő. Budapesti tudó-sítónk jelenti: A nagyvárosi postaigazgatóság feljelenésére a budapesti rendőrség ma letar-tóztatta *Szász Etelka* volt piskolti postames-ternőt, aki apránként 10 ezer korona hivatali pénzt sikkasztott. A sikkasztást úgy követte el, hogy a postai takarékpénztári hátralékokat nem vette fel az elszámolási jegyzékbe. *Szász Etelka* január 8 án lemondott állásáról, azóta Buda-pesten bujkált, majd a Molnár-utcában egy kis bérshobában lakott. A rendőrség kinyomozta lakóhelyét és ma letartóztatta.

— Unitárius gondnoksági gyűlés. Az aradi unitárius egyházközség presbiteriuma szombaton, a hó 26-án este 8 órakor gondnoksági gyűlést tart a Vadász-kürt vendéglő külön helyiségében. A tagokat szívesen meghívja a gondnokság.

— Hetvenétezer korona egy ügyvéd szabad-ságaért. Tudvalévő, hogy a nagyvárosi tör-vényszék letartóztatta *Rokszin György* dr. oda-való gazdag ügyvédet okirathamisításért és ok-mányok ellopásáért. Időközben megszökött a fogházból, de elfogták. A súlyos vádakkal ter-belt ügyvéd bűnpörében a kitűzött főtárgyalást tudvalevően el kellett halasztani. Két fontos tanu távolmaradása miatt a bíróság kénytelen volt bizonytalan időre elnapolni a tárgyalást s ezzel meg kellett fosztania jó időre a vádlottat attól a reménytől, hogy sikerül kideríteni ár-atlanságát és visszanyeri szabadságát. Fráter Pál dr., a fiatal ügyvéd védője mindent elkö- vet, hogy *Rokszin* dr.-t, az intelligens em-berre százszorosán borzalmas vizsgálati fog-ságból kiszabadítsa. A védő tegnap a kir. adóhivatalban 75.000 koronát deponált bizto-sítéskul *dr. Rokszin György*ért s egyidejűleg sürgős beadványban kérte a főtárgyalási taná-csot, hogy védettjét helyezze szabadlábra és tűzze ki mielőbb a tárgyalást.

— Kardpárbaj. Ma reggel egy budapesti kaszárnyában *Beck Lajos* dr. országgyűlési képviselő és *Dienes Béla* huszárfőhadnagy kö-zött kardpárbaj volt. *Beck Lajos* a jobb karján könnyebben, *Dienes Béla* főhadnagy a fején igen súlyosan megsérült.

— Eltitkolt mérgezés. Néhány héttel ez-előtt az aradmegyei kórház belgyógyászati osztályán súlyos gyomorbaja miatt kezelték öz-vegy *Milinkovics* Szvetozárnét, a Trombita-utoa 15. szám alatt lakó 75 éves asszonyt. Gyógyultán becsátották el a kórházból, ahol azonban tegnapelőtt megjelent a fia kíséreté-ben és újra felvételét kérte. Rosszulérről pa-naszkodott és az orvosok abban a hiszemben, hogy a régi gyomorbaj gyöttri, az öregasszonyt felvették és eszerint kezelték. Ma este azonban az ápolónő azt jelentette, hogy *Milinkovics*né a mérgezés veszedelmes tünetei jelentkeznek. Az ügyeletes orvos megvizsgálta a beteget, aki-nek állapota válságossá lett és megállapította, hogy az legalább harminchat órával előbb nagy-mennyiségű szódadattal megmérgezte magát és azt eltitkolta. Azonnal értesítette a kórház a rendőrséget; *Hoffmann Győző* ügyeletes rend-őrhadnagy megjelent a halódó betegnél és ki-hallgatta. Elmondotta néhány szóval, hogy 18 esztendő óta különböző össze, mert ez nem akart dolgozni, hanem őt kergette mindig mun-kába. Megunta a folytonos perlekedést és ezért mérgezte meg magát.

— Apróságok a szivarkirályról. A napokban elhunyt szivarkirályról, *Bock Gusztáv*ról érde-kes dolgokat ír egy angol lap. *Bock* a múlt század ötvenes éveiben, mint 19 éves ifju ke-rült Havannába és ott, mint kereskedő segéd kapott alkalmazást az *Ojero Wasburg* és társa cégnél. Tíz évig volt az üzletben, melynek az-után ő lett a vezetője és felvirágoztatta azt. Egy különös fajta szivart akart elterjeszteni, de az sehogysem sikerült. Az amerikai szivar-kereskedők nem érdeklődtek az új márka iránt. *Bock* azonban egy rendkívül ügyes trükkel hi-ressé tette a szivarjait. *Dugáruképen* küldött egy jóbarátjának nagymennyiségű szivart és gondoskodott egyszersmind, hogy a vámható-ság tudomást szerezzen a küldemény megér-keztéről. A szivarokat természetesen lefogial-ták és — nyilvánosan elárverezték. A do-hányzók rendkívül megkedvelték a finom sziv-art és a szivarkereskedők kénytelenek voltak megrendelni azokat. 1879-ben merész spekulá-ciói miatt pénzügyi zavarai voltak. Értette a módját, hogy az angol tőke érdeklődését fel-keltse és csakhamar ismét a régi virágzó üz-leteket vezethette. Később amerikai tőkések pénzelték. Egy amerikai szindikátus terjesztette el a híres „*Aguila de Oro*” és „*Henry Clay*” nevű *Bock*-szivarokat. Ezután néhány amerikai igazgatóval együtt vezette a vállalatot és mint annak egyedüli tulajdonosa halt meg.

— Kártyapárti a színpadon. Egy kis vidéki színész társulatánál esett meg ez a börtön, melynek igaz voltáért az a helybeli lapecska felel, mely ezt az esetet, mint a verizmus diadalát kezeli. Valami drámát adtak (a kóbor vidéki társulatok drámáinak eredete mindig bizonytalan) és a dráma csattanója az, hogy a darab hősné kártyaasztal mellett szemébe vágja egy főrangú társát, hogy hamisan játszik. Míntán a társulat tagjai nem igen voltak járatosak az écarte-ban, vagy más főrangú játékosokhoz méltó játékokban, az alsókat választották a célra. Ez egyben hasznos is volt. A színpadon eljátszottak néhány pártit és csak akkor jött a nagy jelenet. A hősné elmesélte is, az intrikus is, a drámai apa is, meg a többi, mind szenvedelmes alázó volt, tehát egész művészettel alakíthatták ezt a jelenetet. Egy este vendégszerzés volt. A vendég, ki a darab hősné játszott, meglepetve értesült, hogy a darabban alsóznak is, de mert maga is szenvedelmes játékos volt, nem tett ellene semmi kifogást. Eljutnak a darab folyamán a kártyajelenetig. A drámai apa oszt, a vendég fölveszi és bemondja a Chanteclert! Hűledzés és kiderül, hogy a vendég egy új fordulatot, egy új szépséget fedezett föl az alsós részére. Erre már a közönség is érdeklődni kezdett a dolog iránt és növekvő figyelemmel kísérte a játék fejleményeit. A játékosok is belemelegedtek az alsósba és bemondták, megkontrázták a Chanteclert. A közönség férfirésze fölállott helyéről, hogy jobban lásson és úgy leste a csodaszép küzdelmet. Ekkor váratlan dolog történt. Az intrikus, kinek szerepe lett volna kártyáját a hős arcába csapni, bepillantott lopva a drámai apa kártyájába. Ez azonban észrevette és vérben forgó szemekkel ordított rá:

— Svincler, osirkefogó, sipista! — És ezzel hozzávágta a csomó kártyát!

A hős elbűlt a jelenetre, a közönség pedig két pártra szakadt. Voltak hívei az intrikusnak és voltak a drámai apának. E percben azonban, mikor már a tettegesség pillanata beköszöntött, feltalálta magát a vendég hős és így kiáltott fel:

— Tudom, tudom, hogy mindez reám vonatkozik. Megyek és fogom tudni kötelességemet.

És ment. A darab pedig folyt tovább és a harmadik felvonásban a hős úgy lelőtte a sértésért az intrikust, mint a pinty.

— A divat újabb szeszélyei. Letűnt idők néhány divatja ismét föl kezd merülni, aminek talán az az oka, hogy a divatirányítók leleményessége s fantáziája kimerült. Párisban XVI. Lajos korabeli ruhákat kezdenek hordani, az akkor használt szövetek, csipkék, gombok stb. pontos másolásával. Ismét viselik a szeles, nagy ráncokba huzódó kabátot s a selyem-mousselinből készült „fichu“-t, mely a ruha mély kivágását némileg enyhíti. De a divat még messzebbre is visszanyulik s föl-elevenítik Tizian és Veronese korának pompás bársony és brokát öltözékeit. E szövetekből kisugárzik a reneszánsz egész óriási fényűzése, s az e szövetekből készült ruha különösen magas, fejedelmi természetű nőnek áll magyszerűen. Az ilyen nő alakja legjobban érvényesül az ily ruhákban, mert ezek szövege nem tűr meg semmi csipkét, semmi egyéb díszet, s csakis anyagának drágasága s nehéz ráncai által akar hatni. E ruhákhoz ó görög szabású kabátot viselnek, s így ez a divat két egymástól nagyon messzeeső kort egyesít magában.

— Dinamitrobbanás. Déváról táviratozzák: A petrozsényi kőszénbányában Grünwald János dinamitrobbantás közben nem élt a szükséges elővigyázattal és a töltényhez közeledett, mely abban a pillanatban felrobbant és a bányászt darabokra tépte.

— Öngyilkos kísérlet a bíróság előtt. Kolozsvárról jelentik: A törvényszék ma Bável János szobafestő ügyével foglalkozott. Bável lopással volt vádolva és mikor az elnök ki akarta hirdetni az ítéletet, Bável hirtelen kést rántott elő és háromszor mellébe döfte. A vádlott összeesett és az elnök kénytelen volt az ítélet kihirdetését holnapra halasztani. Az ügyészség vizsgálatot indított az iránt, hogy a kés hogyan maradhatott a három hónap óta vizsgálati fogóságban levő vádlott birtokában.

— A hashajtó-pírulák ideje lejárt. Egy lelkiismeretes orvos sem engedheti meg, hogy e többnyire növényi alkatrészeket tartalmazó szerek hosszabb ideig használtsanak. Ott, ahol a már áldott vál székrekedés rendszeres kezelést igényel, az orvosok a természetalkotta Ferencz József-keserűviz használatát határozott előnyben részesítik. Elegetdó, ha 3-4 héten át reggelenként éhgyomorra $\frac{1}{2}$ pohárnyi „Ferencz József“ keserűvizet iszunk. Ez kitűnő eredménnyel jár és messze felülmúlja a pírulának sok kellemetlenséggel járó hatását. Ényszerűsége miatt agyak, nők, gyermekek és ágyban fekvő betegek a valódi „Ferencz József“-vizet nagyon kedvelik. 251.

— Ékszerlopás. Vasizts György, a Vörös Ökörhöz címzett vendéglő tulajdonosa ma feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen. A vendéglős lakásából a nyitott szekrényből tegnap elloptak egy gyémántkővel ékesített broszt, fülbevalót és gyűrűt. Az ékszerek értéke 900 korona. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Születések és halálozások. Az aradi anyakönyvi hivatalban február hó 23-án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: Született: Kohn Lipót pincérnek Magdolna nevű leánya, Gerő Ármán városi tisztviselőnek Gyula nevű fia, Desztiz Pál motorvezetőnek Ilona nevű leánya. Meghalt: Hegedűs István 20 éves fiú, Szeberényi Gyuláné 70 éves magánzónó.

— Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 261

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál 279

A kis gyermek ELPUSTUL?

Adjon neki SCOTT-féle csukamájolaj Emulsiót és örömmel fogja tapasztalni, hogy állapota azonnal jobbra fordul, hogy csakhamar fejlődésnek indul és jókedvűvé válik.

As Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módosított védjegyet — a halast — kérjük figyelmeztetni.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

már gyakran visszaszólította szüleitnek szeretett gyermeküket a halál kapujától.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

a legkiválóbb, úgy tisztaság, valamint az emészthetőség és gyors hatás tekintetében. 5741/5

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

TARKASÁGOK.

★

(Az ítélet hatása.) A Haverda-ítélet még mindig foglalkoztatja az embereket. Hogy a Haverdaék fölmentése minő befolyással volt a köznép lelkiületére és mennyire meggyöngyöztette az igazságszolgáltatásba vetett hitét, bizonyítja az alábbi eset. Egyik közismert polgár az ítélet után, midőn hazament, azt újságolta az édesanyjának:

— Mit szól hozzá, Haverdákat felmentették. Nagyon néz erre az öreg asszony és néz, néz...

— No, mit néz? Fölmentették!... Szóla a fia.

— Hát csak arra kérlek benneteket, — mondja ki végre az öreg, — hogy ne öljetek meg.

★

(Könnyű pénzszerzés.) Egy fővárosi napilapban a következő apróhirdetés jelent meg:

1000 korona

havi jövedelemre tehet szert minden ember — otthon, munka és megerőltetés nélkül. Biztos siker. Válaszbélyeg egy korona.

G. okleveles mérnöknek szemét szurt a szenzációs hirdetés s mivel hónapok óta állás nélkül ténfergett a főváros utcáin s minden becsületes munkát hajlandó lett volna elvállalni, nyomban írt az apróhirdetésben megjelölt helyre s mellékelte az egy koronát.

A válasz csakhamar megérkezett. A levélben csak ennyi volt:

— Tisztelt uram! Tegyen ugy, mint én...

★

(Sürgöny a művésznőnek.) Gróf Zayné, Bárdy Gabinak, a „Népszínház“ volt művésznőjének, valóságos kis mintagazdasága van szentendrei birtokán.

Különös kedvvel foglalkozik a művésznő a szárnyas állatok tenyésztésével, legfőbb büszkesége egy szépen felnevelt tyúk, vagy kappan. Nemrégiben ajándékba kapott egy birmai tyúkot, egy gyönyörű szép példányt, mely valóságos disze lett a szárnyas-udvarnak. Félő gondossággal őriztette, neveltette, hogy méltó őse lehessen egy birmai tyúkgenerációnak.

A minap a művésznő Bécsbe utazott néhány napra. Két nap óta volt távol a szentendrei birtoktól, amikor táviratot kapott a szakácsnőjétől.

A távirat szóról-szóra a következő volt:

„Gräfin Zay-Bárdy, Hotel Bristol, Wien. Birmai tyúk tojt. Tojást, méltóság távollétében, legöregebb lud alá helyeztem. Mari.“

MULATSÁGOK.

(=) Az állami díjnokok országos szövetségének aradi csoportja holnap, csütörtökön este 6 órakor nagyszabású értekezletet tart a Kánya-féle vendéglő különtermében. Az értekezlet tárgya: az aradi díjnokok által rendezendő műsoros táncestély. A tagokat ezután megbírvja az elnökség.

Uj angol és francia női szabóság

Arad, Szabadság-tér 17.

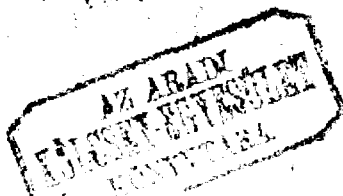
Wittenberger H. és Jaczkó József cég alatt a drezdai tanfolyam bevégezése után, úgy a külföldön, mint Budapesten szerzett több évi tapasztalataim alapján a fenti cég alatt

női divattermet

nyitottunk. hol úgy az angol, mint a legdiszesebb francia toilletteket a legmagasabb ízlésnek megfelelően készítem. A minnek meggyőződéséről a tisztelt hölgyközönség szíves pártfogását kérjük.

Kiváló tisztelettel

JACZKÓ JÓZSEF.

Aradi Ipar- és Népbank

Intézeti tőke 3,300.000 korona.

E'ad két értékesebb házat
előnyös feltételek mellett.

B e t é t e k e t

1122 a lehető legjobban kamatoztat.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

— Az osztrák-magyar bank új fiókjai. Bécsből táviratozzák: Az osztrák-magyar bank igazgatósága Bécsben tegnap ülést tartott, melyen elhatározta, hogy Deutschbródban (iglaui kerületben) és Pódebradban (kolini bankkerület) bankmellékhelyeket létesít.

— A Magyar Villamosági Részvénytársulat folyó hó 20-án tartotta meg Matlekovits Sándor dr. elnöklésével 16-ik rendes közgyűlését Budapesten. Az igazgatóság által a közgyűlés elé terjesztett évi jelentés a következőben szól:

Múlt évi üzleti jelentésünkben kifejezést adtunk annak a reményünknek, hogy a fém-szálas izzólámpák általános alkalmazása a villamos világítás használatát fokozni fogja. Az elmúlt esztendő igazolta ezt a várakozásunkat, mert bár az utóbbi hónapok építkezéseinek nem lehetett még meg a hatása, a lefolyt évben a hálózatunkhoz való csatlakozás terén a mozgalom mégis élénkebb volt, mint bármikor azelőtt. Ez azzal magyarázható, hogy a nagyközönség is mindinkább belátja, hogy az az állítás, mintha a villamos világítás drága luxuszvilágítás volna, ellenkezik a valósággal. Mert a villamos áramnak itteni tarifáira mellett — a mely alacsonyabb, mint a kontingens nagyvárosainak tulnyomó részében — és az árammegtakarító fém-szálas izzólámpák használata mellett, nemkülönben a megfelelő takarékossággal, a mely a villamos világításnál lehetséges, ez nem drágább, mint más világítás. Ha továbbá tekintjük a villamos világítás egyéb előnyeit és kényelmességét, úgy nem lehet csodálni, hogy az mind nagyobb körökben e' terjed. Fogyasztóink száma az elmúlt évben 1950-nel szaporodott.

Budapesti áru- és értéktőzsze.

Távirati tudósítás.

Budapest, február 23

Kínálat, vételkedv. kerületi, csendes, változatlan.
Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Tengeri 1910. májusra	6.53—6.54	6.51—6.52
Buza 1910. áprilisra	13.95—13.94	13.81—13.82
Zab 1910. áprilisra	7.47—7.48	7.45—7.46
Rozs 1910. áprilisra	9.40—9.41	9.38—9.37
Buza 1910. októ. erre	11.45—11.46	11.41—11.42
Buza 1910. májusra	13.67—13.68	13.61—13.62
Rozs 1910. októberre	8.45—8.46	8.42—8.43

Zárul 5 órakor

Osztrák hitelrészvény	—	—	—	—	675	—
Köszti vasut	—	—	—	—	697.50	—

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményesarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. február 23.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos új	18.40—18.50
76	18.50—18.55
77	18.55—18.60
78	18.60—18.65

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos új	18.30—18.40
Rozs új	9.00—9.10
Árpa új	6.40—6.50
Zab új	6.70—6.75
Tengeri régi	5.95—6.00

Felölös szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

SZULTÁN LÓRRÁÉ

A húgyhajtó és húgysavoldó
vizek királya, bór- és dús
lithion-tartalmu ásványvíz.

Igazgatóság: Budapest, IV. Ferencz József-rakpart 22.
Külföldi kirendeltség: EPERJES.

Főelárusítók Aradon: Dür Gusztáv, a városházzal szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268.
Fejér Gyula, telefon 71. sz. 261

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1910. évi február hó 24-én:

C) bérlet.

C) bérlet.

Brassbound kapitány megtérése.

Vígjáték 3 felvonásban. Írta: Bernard Shaw. Fordította:
Dr. Hevesi Sándor.

SZEMÉLYEK:

Sir Howard	Várnay Jenő.	Redbrook	Boda Ferenc.
Lady Cicely	Kápolnay J.	Johnson	Polgár S.
Brassbound	Keszler Ede.	Rankin	Ditrői Mór.
Drinkwater	Leövey Leó.	A kádi	Kulcsár L.

Közdets. este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Bécs Simonfi-utca 1. szám, Szabadcsig-tér mellett.)

Műsor 1910 február 24-én csütörtök

1. Fajtyuktenyésztés. Termézet után. — 2. A lámpa.
Kacagató. — 3. Kiadulás a párisi Luna-parkba. Mu-
latagos. — 4. Hollandi sajtó-készítés Termézet után.
— 5. Csodás titkár. Humoros. — 6. József eladja
testvérét. Bibliai látványosság. — 7. A szerelmes házasság.
Vígjáték. — 8. A párisi árvakatasztrófa.

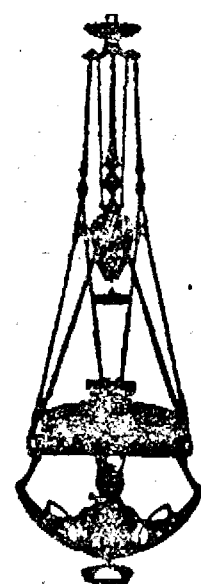
Előadások délután 1/2 órával kezdve.

NYILTTER.*

A fogak közt maradt ételmaradékok szétbomlásából minden ember szájában főként az éjjeli alvás alatt savak és rothadási mikrobiumok keletkeznek, melyek a fogakat megáztatják. Ezek okozzák a fogszuvasodást a szájbüzt és a kínos fogfájást. Semmiféle fogtisztító-szer meg nem szünteti ezen bajokat oly gyorsan és biztosan, mint a Sztraka Menthol-fogszippan. Gyógytárakban és drogériákban ára 1 kor. Kapható: gutori Földes Kelemen ur gyógyszer-tárában, valamint Vojtek és Weiss urak droguériájában, Aradon. 12

Tulzsufolt raktár miatt

mélyen leszállított árakban kaphatók legújabb és legizlésebb üveg, porcellán és mesző-készletek. Nagy választék függő és asztali lámpákból.

Legutányosabb forrás 321

figurális dísz tárgyakból.

Legjobb minőségű china- és alpacca-ezüst dísz tárgyak, ugyancsak elsőrendű evőeszközök.

Képekerekből

óriási választék, több mint 400 új izléses minta van állandóan raktáron.

FISCHER MÓR, Andrássy-tér 20. szám
Fischer Elia-palota.

Megyei és városi telefon szám 568.

Nagy választék szép tombola tárgyakból.

HA

hull a haja
vagy
korpás a fejbőre

mint a legőkéletesebb
és biztos hatásu szert,
egyedül a világhírű

Dr. William Patterson-
féle

American Hair-Petrol-t

használja.

Egy üveg ára 2 kor.

Főraktár

Arad és vidéke részére:

HÁNZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer J.-u. 2.

Magyarországi vezérképviselőt:

Barabás és Stefanovits,
Budapest, Alagut-utca 5. szám.

Megnyilt!!**Megnyilt!!****a**

MIKÁDÓ

kávénapypörkölte társaság Budapestén.**Központ: VI, Andrassy-ut 35.****Új kávéraktára ARADON:****Lázár Gyula,**Andrassy-tér 18. szám.
Telefon: 344.**és****Dáimel Lajos,**Szabadság-tér és Asztalos Sándor-u. sarkán.
Telefon: 98. cégeknél.

Aki igazán jó kávé kíván inni, az csakis a mi folytonosan frissen pörkölt különleges

1091

kávékeverékeinket

vegye, mely oly új módszer szerint pörköltetik, mely által a

kávé valódi ereje és zamata megmarad.A Mikádó kávé kedvelt, mert őt legjobb kávé keveréke, finom és zamatos, **naponta friss**, kiadás és ezáltal — **olcsó!!****Kizárólagos különlegességünk: „Mikádó-keverék“ kg. 4 kor.
„Udvari-keverék“ „ 5 „****Saját érdeke — megpróbálni!****Alapított 1838.****Telefon szám 459.**

Müller J. és Fia

ruhafestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó gyára

ARADON, gyár és iroda: Tökölly Imre-utca 40—42.

Gyűjtőtelepek: József főherceg-ut II. sz., Forray-u. 2b. sz., Asztalos Sándor-u. 2—3. sz.

Vidéki gyűjtőtelepek: Déva, Brassó, Gyulafehérvár, Segesvár, Vajdahunyad, Szászváros, Székelyudvarhely.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, miszerint 50 év óta fennálló országos hírű

ruhafestő, vegy ruhatisztító és fehérnemű gőzmosó gyárunkat

ujabban megnagyobbítottuk és a legmodernebb gépekkel szereltük fel s így nemcsak a bel, hanem a külföld bármely hasznemű gyáraival a versenyt felvesszük.

Vegyileg tisztítunk vagy festünk mindennemű férfi és női ruhákat, felöltőket, gyermek ruhákat, teljesen egészben minden bontás nélkül, továbbá buterszöveteket, függönyöket, himzéseket, cipőket, keztyűket, szőrméket stb. stb.**Fehérnemű-gőzmosógyárunkban**, mely kitűnő gépekkel van ujjonnan felszerelve, mindennemű maró anyag, (mely a fehérneműnek ártana kizárásával) hófehéren mossuk, bármilyen fehérneműket, de főleg gallérokat, kényelöket, férfi ingeket stb., melyek moderna fényező gépeinkkel fényezve teljesen új kinézetet nyernek.

A n. é. közönség eddigi pártfogását megköszönve, kérjük további szíves megbízásait

kiváló tisztelettel

Müller J. és fia.

431

Postaküldemények gyorsan és gondosan eszközöltetnek.

Pontos és gondos kiszolgálás.

Pontos és gondos kiszolgálás.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüsttárgyakat kiadók és veszek. Farkas Streicher Arad, Tököly-tér 1. 508

A kiadóhivatalban a következő levelek átvethetők:

A. B., Török, Társ, „Djano”. Teljes gépműhely berendezés, Rabod vagyok 8/4, Gyors munkás, Két butorozott szoba, Tisztviselő Arad jeligékre. — Házi kisasszony Békéscsaba közelebbi címet kérjük, mert beérkezett leveleket nem tudjuk továbbítani.

Kereskedelmi iskolát

végzett gyakorlottabb keresztyén fiatalember alkalmazást nyer 160 kor. kezdőfizetés mellett. Ajánlatok „Onálló” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1148

Keresünk

egy ügyes lakatost, ki pléhmunkákban teljes jártassággal bír. Solymos Testvérek Arad Kölcsey-utca. 1147

Nyugdíjas

máv. főkalauz 3000 korona biztosítékkal keres egy bizalmi állást. Cím a kiadóban. Közvetítők díjaztatnak. 1182

3—4 szobából álló lakás

lehetőleg istálló és kerttel a belvárosban első vagy második kerületben március elsejére kerestetik. Ajánlatok „Lakás” jeligével a kiadóba adandók. 1141

Megvételre

keresek egy házat 3 szobás lakás, konyha, hozzávaló melléképülettel, jó kut vagy vízvezetékkel, nagy udvar és kerttel. Ajánlatot a kiadóba „Házvevő” címen kérek ár és feltételek megjelölésével. Törlesztési előnyben részesül. 1189

Ügyes vasalónő

saját lakásán vállal mosást és vasalást. Sárossy-utca 2. sz. 1186

Vaskereskedő segédet

keresünk, teljes szakképzettséget, jó előadóképességet, valamint a magyar és román nyelv tökéletes ösmertét feltétlenül megkívánjuk. Csakis azok küldjék be ajánlatukat, kik ezen kívánalmaknak teljesen meg tudnak felelni. Wessely és Biró, Nagyszalonta. 1140

Telefon 348.

Husserl Manó bádógos

vízvezeték szerelő.

Javítások 161

olcsón és gyorsan.

Arad, Szt. Pál-utca 11.

Keresek

egy csinosan butorozott szobát mellékhelyben. Ajánlatokat „szoba” címen a kiadóba kérek.

Saját termésű

kitűnő minőségű gyoroki boraimat palackokban, új bor literje 28 kr., 6-bor 1906. évi 40 kr 1908. évi 34 kr-ért árusítom. Polyák Lajos, Teleky-utca 14. 1072

Ajánlkozik

magános urnához, gyermekhez vagy kisebb házvezetésre gyakorlott, szolid, keresztyén urileány. „Házikisasszony” jeligével leveleket kiadóhivatalba kér. 1035

Ritka alkalom!

Új beszerzés folytán a raktáron levő levélpapírokat 30—40% engedménnyel, — a rongált dobozuakat pedig minden elfogadható árral árusítom. „Clio” az egyetlen tökéletes tölthető tollszár. Jótállás mellett adom el. Kölcsonkönyvtáram 275 oldalas magyar jegyzéke megjelent. Kerpel László könyv- és papírkészlete Aradon. Telefon 385. sz. 525

Két külön bejárattal

szoba azonnal kiadó, esetleg ellátással. Bővebbet a kiadóban. 1090

Nyaraló

mellé, építésre alkalmas 1425⁰ öles terület kapható Barackán. Ertekezhetni Aradon, Erzsébet-körút 12. ajtó 2. 1115

Jzletes házi koszt

kapható Deák Ferenc-utca 15 sz. ajtó 1.

Keresek

8 gyermekem mellé, kik 5-től 10 évesek, szerény igényű, intelligens, szép kiejtéssel beszélő német kisasszonyt. Címem a kiadóban.

Tavaszi divat album

utcai, házi toalette, costüm, blous és alj, valamint gyermek divat-album. Összesen 700 divatképet tartalmaz, a vaskos könyv ára K. 2-50. Kapható Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad. Andrássy-tér 16. és Weitzer János-utca. Megjelentek az összes francia nagy tavaszi divatlapok. 671

Eladó 6 hetes fiatal uszkár (pudli) kutyák.

Tudakozódni lehet Ferdinánd-utca 8. szám alatt a házmes-térnél. 1146

Ia. Borjúhus

comb, vagy elsőrendű marhahus a legjobb minőségben, naponként friss állapotban, 5 kgos postacsomagokban szállít 3 kor. 30 fillérért

J. KWASTEL 1144

Podwołoczyska.

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli

motorokat

kikölesznöz, elad és felszerel 631

Kalmár József

villanyvilágítás, telefon és villamos csengő berendezési vállalkozás

Arad, Salacz-u. 2.

Fischer Testvérek

sodronyszövet, kerítésfonat, szita-árak és acélsodrony ágybetét készítői :-

Arad, József főherceg-ut 8.

Gyártelep: Kossuth-utca

45. szám. Telefon 557. sz.

Ajánlják minden e szakba vágó dolgok állandó nagy raktárát a nagyérdemű közönség szíves figyelmébe,

melyek versenyképes és olcsó árért kaphatók.

Arjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

Herling Mihály

Arad, Kossuth-u. 66. (Csörnyöcsky-mellett.)

üveg, porcellán és képek kereskedése. 491

Elvállal mindenféle üvegezési munkákat legjutányosabb árban úgy vidéken is. 1137

456—1910. szám.

Ujszentanna község előjáróitól.

Hirdetmény.

Ujszentanna község képviselőtestületének 21—910. kgy. számú határozata folytán közhírré tesszük, hogy Ujszentanna község vadászati joga Ujszentannán a község házában megartandó nyilvános árverésen f. évi március hó 20-án d. e. 10 órakor haszonbérbe fog adatni.

Bértartam: 1910. augusztus hó 1-től 1916. augusztus 1-ig. Kiküldési ár: 800 korona, melynek 10%-a az árverést megelőzőleg a községi előjáróságnál leteendő. Az első évi bérösszeg az árverési jegyzőkönyv jóváhagyása után 8 napon belül lefizetendő, a 80 korona biztosíték pedig az évi bérösszeg erejéig ugyanazon idő alatt kiegészítendő lesz.

Az árverési feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Ujszentanna, 1910. február 22.

Vass Dezső,
jegyző. 1138

Csupa Nándor,
bíró.